

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600200725

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на
Република България за 2024 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 362 от 15.10.2025 г.
на Сметната палата (Протокол № 39)

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	3
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
Част първа	7
РЕЗЮМЕ	7
Част втора	9
ВЪВЕДЕНИЕ	9
Част трета	11
КОНСТАТАЦИИ	11
I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г. с изискванията на нормативните и вътрешните актове	11
II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2024 г.	12
III. Съответствие на изпълнението на ДБ за 2024 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета.....	25
Част четвърта	42
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	42
Част пета.....	43
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	43
ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200725.....	44
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА.....	45
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200725	45
СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	54

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АОП	Агенция за обществени поръчки
АСБП	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза
БАН	Българска академия на науките
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВСС	Висш съдебен съвет
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВУ	Държавно висше училище
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДД	Закон за държавния дълг
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСП	Закон за Сметната плата
КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИР	Министерство на иновациите и растежа
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТ	Министерство на туризма
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България

НФ	Национален фонд
ОИДБРБ	Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ	Република България
РМС	Решение на Министерския съвет
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СП	Сметна палата
ССА	Селскостопанска академия
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
УПМСНА	Устройствен правилник на МС и неговата администрация
ФУТ	Фонд „Условия на труд“
ЦБ	Централен бюджет

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Термин	Значение
Бюджетна субсидия	Трансфер с общо или целево предназначение, който централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетна организация за съответната бюджетна година.
Бюджетни взаимоотношения	Трансфери и временни безлихвени заеми
Бюджетни организации	Юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове и др.
Бюджетни средства	Парични средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети.
Бюджетно салдо	Разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения.
Временен безлихвен заем	Отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средства от ЕС.
Налични към края на годината поети ангажименти за разходи	Ангажименти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали неизпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години.
Нови задължения за разходи	Паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии, лихви по дълга, за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Поети ангажименти за разходи	Клаузи на договори и разпоредби на нормативни и административни актове, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определима стойност, с изключение на: разходите за персонал, пенсии, лихви по дълга, както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Помощи и дарения	Средствата от ЕС и по други международни програми и договори, както и всички други безвъзмездно предоставени на бюджетните организации средства, които не са глоби, санкции, неустойки или конфискувани активи.
Приходи	Паричните постъпления за съответната бюджетна година от: данъци, осигурителни вноски, други вноски, такси, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични нетни постъпления на бюджетните организации.
Разходи	Плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица.
Социалноосигурителни фондове	Националният осигурителен институт и фондовете на ДОО, на НЗОК и всички други юридически лица и фондове, които се

Средносрочен период	включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни фондове“.
Средства от ЕС	Период от три години Помощи и дарения, както и средства, които са елемент на финансирането, предоставени от ЕС.
Средства по други международни програми и договори	Заеми, помощи и други безвъзмездно получени средства по международни програми и договори извън средствата от ЕС.
Структурен баланс	Годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки.
Трансфер	Безвъзмездно прехвърляне на парични средства между ЦБ, бюджетите, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства.
Чужди средства	Съдебни гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозити за участие в конкурси и търгове, др. гаранции, депозити и средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, вкл. Събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или на сметки за средства от ЕС

Част първа

РЕЗЮМЕ

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България (ОИДБРБ) за 2024 г.

Определената област на изследване е „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”, за което са формулирани следните цели:

1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

2. Да се установи състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г.

3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2024 г. за внасяне в Народното събрание (НС), на основание чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата (ЗСП).

От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2024 г. спрямо утвърдените със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2024 г. и предходния отчетен период и съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г.

При извършения одит е установено, че изготвеният и представен в Сметната палата (СП) отчет е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2024 г. *Приходи, помощи и дарения* е 100,3 на сто, като са постъпили 135,4 млн. лв. повече от планираните. Отчетените *Данъчни приходи* са 99,9 на сто. От тях най-голямо преизпълнение се наблюдава при реализираните приходи от *Акцизи* (с 459,7 млн. лв. повече), следвани от *Данъци върху доходите на физически лица* (с 248,4 млн. лв. повече спрямо планираните). Приходите от *Корпоративния данък* са с 596,6 млн. лв. по-малко спрямо планираните, като неизпълнението се обуславя главно от прилагането на завишена база при прогнозирането. Установено е преизпълнение на *Неданъчните приходи* със 123,8 млн. лв. повече от планираните. Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по централния бюджет (ЦБ) представляват 92,2 на сто от общо отчетените по ДБ за 2024 г.

Не е установено превишение на отчетените суми на *максималните ангажименти за разходи* спрямо уточнения план. Установено е превишение на отчетените суми на *максималния размер на новите задължения за разходи* от четири¹ първостепенни разпоредители с бюджет (ПРБ), с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ.²

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план.

¹ Министерство на финансите, Министерство на отбраната, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и Комисия за регулиране на съобщенията

² ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити, освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ, или ако за това има решение на НС.

Изпълнението на отразените в ОИДБРБ за 2024 г. разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноса в общия бюджет на Европейския съюз (ЕС) е 97,1 на сто или с 1 471,2 млн. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2024 г.

Бюджетното салдо по ОИДБРБ за 2024 г. е отрицателно и е в размер на (-6 425,8) млн. лв., което е с 1 606,6 млн. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2024 г. (- 8 032,4) млн. лв.

Отчетените *операции в частта на финансирането (нето)* са в размер на 6 425,8 млн. лв., в т. ч. външно финансиране (нето) в размер на 5 247,7 млн. лв., вътрешно финансиране (нето) 1 178,1 млн. лв. и приватизация 0,05 млн. лв.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2024 г. в размер на (-6 163,6) млн. лв. Отчетени са с 7,4 на сто повече *Приходи, помощи и дарения* и 7,6 на сто повече *Разходи и вноса за бюджета на ЕС* спрямо предходната година.

Извършените промени на основание ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитните извадки са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила, като при един ПРБ не е осъществяван контрол на второ ниво.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро, въведени са и функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът на ОИДБРБ за 2024 г. е осъществен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от ЗСП, одитна задача № 379 от Програмата за одитната дейност на СП за 2025 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-02-007 от 02.06.2025 г., изменена със Заповед № ОД-06-02-010 от 10.07.2025 г. на заместник-председател на Сметната палата.

Одитираният период е от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г.

2. Информация за одитирания обект

Министърът на финансите изготвя годишния ОИДБРБ и отчет на КФП³ за съответната година, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчетата на ЦБ.⁴

В ДБ са включени ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и бюджетни организации, извън посочените в чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ.⁵

В ДБ не се включват⁶ самостоятелните бюджети на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове, Българската академия на науките (БАН), държавните висши училища (ДВУ), Българската телеграфна агенция (БТА), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР) и др.⁷

Пряко ангажирани с изпълнението и отчитането на ДБ в Министерството на финансите (МФ) са дирекциите „Държавно съкровище“, „Държавни разходи“, „Финанси на общините“ и др.

Отговорност за управленските решения през одитирания период по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) носят Асен Василев – министър на финансите за периода 01.01.2024 г. – 09.04.2024 г. и Людмила Петкова – министър на финансите за периода 09.04.2024 г. – 31.12.2024 г.⁸

3. Цели на одита

Формулираните цели на одита са:

3.1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

3.2. Да се установи състоянието на СФУК по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г.

3.3. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2024 г. за внасяне в НС, на основание чл. 6, ал. 5 от ЗСП.

4. Обхват на одита и ограничения в обхвата

Определена е област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“. От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничения времеви ресурс да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

³ чл. 4 от ЗПФ: КФП е система от обобщени показатели по ЦБ и по бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

⁴ чл. 138, ал. 1 от ЗПФ

⁵ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

⁶ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

⁷ чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ

⁸ Одитно доказателство № 1, справка

5. Критерии за оценка

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на ДБ за 2024 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. и предходния отчетен период; съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Рамката за професионални становища на Комитета за одитни стандарти на Международната организация на Върховните одитни институции – ИНТОСАЙ, МСВОИ 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Принципи за одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г. с изискванията на нормативните и вътрешните актове

В ДБ се включват ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и на бюджетните организации,⁹ с изключение на бюджетите на общините, на социално-осигурителните фондове,¹⁰ на БАН, ДВУ, БТА, БНТ, БНР¹¹ и на други икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП.¹²

1. Дейности и осъществяване на контрол по изготвянето на ОИДБРБ за 2024 г.

Съгласно чл. 24 от Устройствения правилник на МФ, функция на дирекция „Държавно съкровище“ е осъществяването на координация на дейностите по изготвянето на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България по показателите, по които е приет, и на проекта на доклад към него, на отчета на КФП, както и дейностите, свързани с внасянето им за разглеждане и приемане от Министерския съвет (МС).¹³

1.1. График за изготвяне ОИДБРБ за 2024 г.

В изпълнение на тези задължения и на Раздел III, т. 5.1 от Функционалната характеристика на Дирекция „Държавно съкровище“ и отделите в нея, от директора на дирекция „Държавно съкровище“ се представя на министъра на финансите за утвърждаване *График за изготвяне на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за съответната година и доклада към него, и внасянето им за разглеждане и приемане от МС*. С този график се определят общите изисквания за вътрешната организация в МФ и администрациите на второстепенните разпоредители с бюджет (ВРБ) по бюджета на МФ за подготовка на необходимите документи и сроковете за тяхното представяне, за целите на изготвяне на ОИДБРБ за съответната година по показателите, по които е приет, проекта на доклад към него, както и отчета на КФП.

Графикът за изготвяне на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г., доклада към него, и внасянето им в МС, е представен за утвърждаване на министъра на финансите от ресорния заместник-министър. В него са описани подробно всички етапи и стъпки по изготвянето на посочените документи с отговорни дирекции и срокове за представяне.¹⁴

Графикът е утвърден от министъра на финансите¹⁵ на 21.03.2025 г. и изпратен по компетентност за сведение и изпълнение до съответните дирекции в МФ и ръководителите на Национална агенция за приходите (НАП) и Агенция „Митници“.¹⁶

1.2. Координиране и изготвяне на проекта на ОИДБРБ за 2024 г.

Изготвеният проект на отчет за изпълнението на държавния бюджет¹⁷ е представен на директора на дирекция „Държавно съкровище“ за мониторинг и преглед съгласно сроковете за вътрешно съгласуване на документите. В качеството си на контролиращ процеса, директорът на дирекцията полага подпис на служебна бележка до съответните компетентни дирекции в МФ при изпращането за вътрешно съгласуване на проекта на отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г.¹⁸

⁹ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

¹⁰ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

¹¹ чл. 13, ал. 3 от ЗПФ

¹² чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

¹³ Одитно доказателство № 1, дл. х., т. 9

¹⁴ Одитно доказателство № 20, т. 1

¹⁵ Одитно доказателство № 20, отг. 15, график

¹⁶ Одитно доказателство № 20, т. 2 и т. 3

¹⁷ от отдел „Държавна финансова статистика“ в дирекция „Държавно съкровище“

¹⁸ Одитно доказателство № 20, т. 4

1.3. Координиране и изготвяне на проекта на доклад към ОИДБРБ за 2024 г.

Въз основа на предоставените анализи по отделните етапи от графика от съответните отговорни агенции и дирекции на МФ е изготвен¹⁹ проект на доклад към отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г. и е представен на директора на дирекция „Държавно съкровище“ за преглед и съгласуване в съответствие със сроковете за вътрешно съгласуване на документите. Контролната функция на директора на дирекцията е удостоверена с полагане на подпис на служебна бележка до съответните компетентни дирекции в МФ при изпращането за вътрешно съгласуване на проекта на Доклад към отчета за изпълнението на държавния бюджет на РБ за 2024 г.²⁰

2. Предоставяне на Сметната палата на ОИДБРБ за 2024 г. по показателите, по които е приет, и отчет на КФП за 2024 г.

След приключване на процедурата по вътрешно съгласуване на проекта на ОИДБРБ за 2024 г., по показателите, по които е приет, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ за 2024 г., същият следва да се изпрати от министъра на финансите до председателя на СП в срока по чл. 138, ал. 2 на ЗПФ. Контролът за изпълнението се удостоверява с полагане на съгласувателен подпис на директора на дирекция „Държавно съкровище“ на придружителното писмо.²¹

2.1. Годишният ОИДБРБ за 2024 г. е изготвен по показателите, по които е приет, с което е спазено изискването на чл. 138, ал. 1 от ЗПФ. Допълнително отразените в отчета показатели допринасят за неговата изчерпателност и прозрачност, докладване и контрол.²² Отчетът за изпълнението на ДБ за 2024 г. и отчетът на КФП за 2024 г. са представени в СП в законоустановения срок²³ с вх. № 04-01-114#1 от 30.06.2025 г.²⁴ С писмо вх. № 04-01-114#2/28.08.2025 г. допълнително е представен в СП годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчет на КФП за 2024 г., изготвен въз основа на одитираните годишни отчети на ПРБ и на ЦБ. По отчета за изпълнението на ДБ (Приложение 1) няма промяна спрямо представения с писмо с изх. № 50-01-91 от 30.06.2025 г.

Годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчетът на КФП за 2024 г. са изготвени и представени в съответствие с изискванията на чл. 138, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

Изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2024 г. са в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Осъществени са контролни дейности по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ от отговорните лица, при съблюдаване на установените срокове, съгласно изискванията на вътрешните актове.

II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ спрямо заложените в ЗДБРБ за 2024 г.

Държавният бюджет се приема със закон, който включва: обобщени показатели за ДБ на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики/функционални области и/или бюджетни програми, а

¹⁹ от отдел „Краткосрочни бюджетни прогнози и анализи“ в дирекция „Държавно съкровище“

²⁰ Одитно доказателство № 20, т. 5

²¹ Одитно доказателство № 20, т. 6

²² Одитни доказателства № 2 и № 20

²³ чл. 138, ал. 2 от ЗПФ

²⁴ Одитно доказателство № 2

разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ. Със ЗДБРБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ, както и да се определят и други показатели.²⁵

Министърът на финансите изготвя годишния отчет за изпълнението на ДБ по показателите, по които е приет, и отчет на КФП въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ, който, придружен с доклад, се приема от МС и се внася в НС.²⁶

1. Степен на изпълнение на основните показатели по ОИДБРБ за периода 2022 г.-2024 г.

Резултатите от извършения анализ на някои основни показатели от отчетите за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2022 г., 2023 г. и 2024 г. – приходи, разходи, трансфери, вноски в бюджета на ЕС и др. са представени в следната таблица:

Таблица № 1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2022 г.		Отчет 2023 г.		Отчет 2024 г.		Отчет 2024 г./ 2023 г. к.6/к.4 %	Отчет 2024 г./ 2022 г. к.6/к.2 %
	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	34 945,4		39 785,0		43 541,9		109,4	124,6
Данъчни приходи	31 679,3	90,7	34 349,8	86,3	38 563,3	88,6	112,3	121,7
Неданъчни приходи	3 260,6	9,3	5 429,9	13,6	4 913,8	11,3	90,5	150,7
Помощи и дарения	5,5	0	5,3	0,01	64,9	0,1	1224,5	1180,0
РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ, ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	40 641,1		45 053,6		49 967,7		110,9	122,9
Разходи	18 452,0		19 541,4		20 326,1		104,0	110,2
Текущи нелихвени разходи	15 408,9	83,5	14 851,3	76,0	17 706,8	87,1	119,2	114,9
Капиталови разходи и прираст на резерва	2 431,4	13,2	3 907,9	20,0	1 666,0	8,2	42,6	68,5
Лихвени разходи	611,6	3,3	782,2	4,0	953,4	4,7	121,9	155,9
Трансфери и временни безлихвени заеми	20 484,1		23 662,4		28 049,5		118,5	136,9
Вноска в бюджета на ЕС	1 705,0		1 849,9		1 592,1		86,1	93,4
ДЕФИЦИТ(-)	-5 695,7		-5 268,6		-6 425,8		122,0	112,8

Източник: ОИДБРБ 2022 г.; ОИДБРБ 2023 г.; ОИДБРБ 2024 г.; МФ

Наблюдава се тенденция на увеличение на постъпилите *приходи, помощи и дарения* по ДБ на РБ за периода от 2022 г. до 2024 г. Отчетените през 2024 г. *приходи, помощи и дарения* са с 9,4 на сто или с 3 756,9 млн. лв. повече спрямо постъпилите през предходната година и с 24,6 на сто (8 596,5 млн. лв.) повече спрямо постъпилите през 2022 г. В общия обем на *приходите, помощите и даренията* най-голям относителен дял заемат *данъчните приходи* – 88,6 на сто за 2024 г.

Аналогичен е случаят и с отчетените *разходи* за периода 2022 г.-2024 г. През 2024 г. са отчетени с 4,0 на сто (784,7 млн. лв.) повече *разходи* спрямо предходната година и с 10,2 на сто (1 874,1 млн. лв.) повече спрямо отчетените за 2022 г. В общия обем на *разходите* най-голям относителен дял имат *текущите нелихвени разходи*.

²⁵ чл. 86 от ЗПФ

²⁶ чл. 138 от ЗПФ

При трансферите и временните безлихвени заеми се наблюдава тенденция на увеличение на отчетените стойности – с 18,5 на сто през 2024 г. спрямо 2023 г. и с 36,9 на сто спрямо отчетените за 2022 г.

Вноската в бюджета на ЕС е 86,1 на сто от тази за 2023 г. и 93,4 на сто от вноската през първата година на анализирания период.

Бюджетното салдо и за трите години е отрицателно, като от (-5 695,7) млн. лв. през 2022 г. отчетеният дефицит нараства до (-6 425,8) млн. лв. през 2024 г. или за тригодишния период е отчетено нарастване на дефицита с 12,8 на сто.

За периода 2022 г.-2024 г. се наблюдава тенденция на увеличение на размера на отчетените приходи и разходи за 2024 г. спрямо първата и втората година на разглеждания период. Реализираното салдо и през трите години е отрицателно.

2. Степен на изпълнение на приходите, помощите и даренията за 2024 г.²⁷

Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2024 г. са в размер на 43 541 944,0 хил. лв. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2024 г. *Приходи, помощи и дарения* е 100,3 на сто, като са постъпили 135 424,3 хил. лв. повече от планираните 43 406 519,7 хил. лв. Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. Отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ЦБ са в размер на 40 144 691,8 хил. лв., което представлява 92,2 на сто от общия размер на *Приходите, помощите и даренията* по ДБ за 2024 г.

2.1. Изпълнението на *Данъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2024 г., е 38 563 265,9 хил. лв., което представлява 99,9 на сто спрямо разчетените 38 616 002,0 хил. лв. и 88,6 на сто от общите *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2024 г. Установено е, че не са достигнати планираните нива за приходи от:

2.1.1. *Корпоративен данък*, които са с 596 649,8 хил. лв. по-малко, като изпълнението е 89,7 на сто от разчетените в размер на 5 816 000,0 хил. лв. и постъпилите - 5 219 350,2 хил. лв. Причините за това са, че при изготвянето на плана за приходите от *Корпоративен данък* са взети предвид показателите от есенната макроикономическа прогноза от 13.10.2023 г. и отчетените предварителни данни за касовото изпълнение към този момент, като към датата на изготвяне на прогнозата отчетеният ръст на авансовите вноски е 23,6 на сто на годишна база, но до края на годината се забавя до 6,6 на сто на годишна база. Постъпленията от този данък се обуславят и от динамиката при декларирания финансов резултат за 2024 г. – декларираната данъчна печалба е увеличена с 9,2 на сто спрямо 2023 г., а декларираната данъчна загуба – с 23,7 на сто. Неизпълнението по този показател се обуславя главно от прилагането на завишена база при прогнозиране на приходите.

2.1.2. *Мита и митнически такси* – отчетени са 338 989 хил. лв. или с 31 011,0 хил. лв. по-малко (91,6 на сто) от разчетените 370 000 хил. лв. за годината. Една от основните причини за по-ниските приходи е увеличеният брой сключени споразумения за свободна търговия и икономическо партньорство, на база на които стоките се допускат за свободно обращение в ЕС с намалени и нулеви ставки. Влияние оказват и нарушените вериги за доставка в резултат на събитията в Червено море, както и въведените от ЕС ограничителни мерки срещу Русия. Друг фактор са временните мерки за либерализиране на търговията с цел допълване на търговските отстъпки, приложими за украински продукти.

2.1.3. *Данък върху добавената стойност*, като постъпленията за 2024 г. възлизат на 18 539 842, 1 хил. лв. и са 99,5 на сто от разчетените в размер на 18 626 102,0 хил. лв. за годината или с 86 259,9 хил. лв. по-малко. При прогнозиране на приходите от ДДС за 2024 г. е планирано постъпленията да достигнат ръст от 14,9 на сто спрямо отчетените за 2023 г. Една от причините за неизпълнението на планираните приходи от ДДС при внос е промяна в стойността на макроикономическите показатели за 2024 г. спрямо тази към момента на прогнозиране. За неизпълнението водеща роля има значителното отклонение на отчетения

²⁷ Одитно доказателство № 6.2

макроикономически показател за внос, както и по-ниският ръст на индексите на цените и на физическите обеми при стоките, обложени с ДДС при внос спрямо 2023 г.

2.1.4. *Други данъци*, като неизпълнението при показателя е 66 790,6 хил. лв., или 75,9 на сто от разчетените 276 900 хил. лв. Приходите от *Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане* (210 105,0 хил. лв. или 80,5 на сто) зависят в голяма степен от дейността и вида на облагане на съответните предприятия, както и от нерегулярни събития и трудно предвидими показатели, което обуславя отклонения при планирането и отчитането на постъпления от тези данъци. При подпоказателя *Други данъци* са планирани 15 900 хил. лв. от въведената временна солидарна вноска относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, но няма постъпления от тази вноска.

Отчетени в повече от планираните приходи са:

2.1.5. Приходите от *Данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица* за 2024 г., които са в размер на 126 260,6 хил. лв. или 110,8 на сто от разчетените 114 000,0 хил. лв. Един от основните фактори, които оказват влияние върху размера на постъпленията от този вид данък е свързан с постигнатите икономически резултати от данъчно задължените лица през предходната година. Приходите от този вид данък, както и доходите, имат нерегулярен характер, което обуславя възможността за отклонения при неговото изпълнение спрямо планираното. Друг фактор, който оказва влияние върху изпълнението на приходите от тези данъци, е размерът на възстановения данък на чуждестранни юридически лица от ЕС или Европейското икономическо пространство, които имат право да преизчислят данъка при източника.

2.1.6. Постъпленията от *Данък върху доходите на физически лица* за 2024 г. са в размер на 7 153 400,7 хил. лв., което е 103,6 на сто изпълнение на плана или с 248 400,7 хил. лв. повече от предвидените 6 905 000,0 хил. лв. Макроикономическите показатели, използвани при прогнозата, са: ръст на компенсацията на наетите лица, ръст на заетите лица, коефициент на безработица, БВП. Превишението на планираните приходи от този данък се дължи главно на следните фактори:

- по-ниска база за планиране на приходите, което се дължи основно на изплатени допълнителни трудови възнаграждения в последните месеци на годината и разпределението в края на годината на събраните от НАП неуточнени преводи, чийто размер е трудно предвидим;

- по-високи ефекти от очакваните при реализиране на следните политики: увеличение на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2024 г.; увеличение на средствата за заплати и възнаграждения на персонала за изборните длъжности и за заетите в системата на съдебната власт, допълнителни средства за преодоляване на диспропорциите във възнагражденията на персонала в бюджетните организации, включително и увеличаване на възнагражденията на персонала за 2024 г. и др.

2.1.7. Постъпленията от *Акцизи* са 6 904 729,0 хил. лв. или 107,1 на сто от планираните 6 445 000,0 хил. лв. Преизпълнението е с 459 729,0 хил. лв. и се дължи главно на следните фактори:

- по-ниска база за планиране на приходите от освободени за потребление количества от съответните видове акцизни стоки, въз основа на които е направена прогнозата;

- по-висок ръст на освободените за потребление количества акцизни стоки от прогнозираните;

- по-висок ефект от отпадането на временната мярка за освобождаване от акциз на електрическата енергия, втечения нефтен газ и природния газ, използвани като моторно гориво, от оценките към момента на прогнозиране;

- допълнителен ефект от изпълнението на данъчни мерки като: увеличение на акцизните ставки на всички тютюневи изделия; подобряване на контролната дейност върху търговията с акцизни стоки; повишаване на събираемостта на акцизите и др.

2.1.8. Приходите от *Данък върху застрахователните премии* по облагаеми застрахователни договори, рисковете по които са поети от застрахователи, за 2024 г. са в размер на 70 584,9 хил. лв. или 112,0 на сто спрямо планираните 63 000,0 хил. лв. Изпълнението на постъпленията от данъка зависи от ръста или спада на застрахователните премии по застрахователни договори и размера на върнатите застрахователни премии. За 2024 г. е отчетен ръст на българския застрахователен пазар, който се дължи главно на сектор „Общо застраховане“. Налице е и нерегулярен характер на плащанията.

2.2. Изпълнението на *Неданъчните приходи*, приети със ЗДБРБ за 2024 г., е 4 913 824,3 хил. лв., или 102,6 на сто спрямо планираните 4 790 017,7 хил. лв. Основни причини за преизпълнението са: отчетените 307 327,7 хил. лв. начислени лихви по сметки в лева в БНБ и лихви по валутни сметки на ЦБ в БНБ, което се дължи на промяна в лихвения процент в периода на подготовката на информацията във връзка с бюджетната процедура за 2024 г. и по-високите вноски от внесения дивидент за държавата спрямо планираното, който заема основен дял в постъпилите по-високи неданъчни приходи, събирани от НАП.

2.3. Приходите от *Помощи и дарения* са в размер на 64 853,8 хил. лв. и представляват 0,1 на сто от общо отчетените *Приходи, помощи и дарения* по ДБ за 2024 г.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2024 г. приходи, помощи и дарения е 100,3 на сто. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,2 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2024 г.

3. Степен на изпълнение на разходите, бюджетните взаимоотношения и вноската в общия бюджет на ЕС за 2024 г.

В ОИДБРБ за 2024 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са в размер на 49 967 784,7 хил. лв., като изпълнението е 97,1 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2024 г. 51 438 951,1 хил. лв. или с 1 471 166,4 хил. лв. по-малко от планираното.²⁸

3.1. Отчетените *разходи* (без трансфери и вноската в общия бюджет на ЕС) по ДБ за 2024 г. са 20 326 113,3 хил. лв. и са с 3 333 623,6 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2024 г. 23 659 736,9 хил. лв. Разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. и са представени в следната таблица:²⁹

Таблица № 2

(хил. лв.)

№	Показатели	ЗДБРБ 2024 г.	Отчет ДБ 2024 г.	Разлика к. 4 - к. 3	Изпълнение к. 4/к. 3 (%)
1	2	3	4	5	6
П.	РАЗХОДИ	23 659 736,9	20 326 113,3	-3 333 623,6	85,9
1.	Текущи разходи, в т.ч.:	20 092 397,2	18 632 351,6	-1 460 045,6	92,7
1.1.	<i>Персонал</i>	9 773 008,9	9 853 658,9	80 650,0	100,8
1.2.	<i>Субсидии и други текущи трансфери</i>	1 948 819,6	2 382 398,9	433 579,3	122,2
1.3.	<i>Лихви</i>	966 835,0	953 361,7	-13 473,3	98,6
1.4.	<i>Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата</i>	2 650 245,4	1 717 404,9	-932 840,5	64,8

Източник: ЗДБРБ за 2024 г.; ОИДБРБ за 2024 г.; МФ

3.1.1. С годишния закон за ДБ на РБ могат да се определят лимити за разходи за *Персонал* по бюджетите на ПРБ по ДБ.³⁰ За 2024 г. са утвърдени разходи за персонал по бюджетите на министерства и ведомства, които следва да се извършват в определения размер, с изключение на делегираните бюджети.³¹ Промени на утвърдените разходи за персонал се извършват с акт на МС при структурни промени, в т. ч. при изплащане на

²⁸ Одитно доказателство № 2

²⁹ Одитно доказателство № 2

³⁰ чл. 86, ал. 4 от ЗПФ

³¹ чл. 78, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г.

обезщетения, свързани с прекратяване на трудови или служебни правоотношения, за дейности в условията на миграционен натиск, за подготовката и произвеждането на избори съгласно Изборния кодекс, както и при компенсирани промени между бюджети;³² или от министъра на финансите, когато разходите за персонал са за сметка на: получени помощи и дарения; получени трансфери от други бюджети, които не са част от ДБ; проекти, финансирани със средства, инструменти и механизми от ЕС; вътрешно реструктуриране на разходите за случаите, когато разпоредителите с бюджет изпълняват международни договори и програми през текущата година и др.³³

През 2024 г. не са извършени промени на показателя *Разходи за персонал* при два ПРБ. При 41 ПРБ, Сметната палата и Висшия съдебен съвет (ВСС) е установено увеличаване на размера на разходите за персонал *на уточнения план спрямо закона*, а при един ПРБ³⁴ и НС е установено намаляване на размера на разходите за персонал *на уточнения план спрямо закона*. Не е установено превишение на отчетените разходи за персонал над уточнения план.³⁵

Отчетените в повече разходи спрямо приетите със закона са във връзка с: приемане на план-сметка за разходите/трансферите по подготовката и произвеждането на изборите за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България на 09.06.2024 г.³⁶ и за народни представители за НС на 27.10.2024 г.;³⁷ одобряване на допълнителни разходи за преодоляване на диспропорции във възнагажденията на персонала;³⁸ извършени корекции за определяне и използване на средствата за социално-битово и културно обслужване на служителите;³⁹ получени трансфери от НЗОК по сключен договор за извършване на медицински услуги;⁴⁰ увеличаване на заплати в детски градини и училища, финансиране на музеи, галерии и библиотеки, читалища, външни оценители;⁴¹ разходи за възнагаждения на приемните семейства по Закона за закрила на детето⁴² и други.⁴³

3.1.2. Отчетени са предоставени *Субсидии и други текущи трансфери* (в т. ч. субсидии и други текущи трансфери: *за нефинансови предприятия; за юридически лица с нестопанска цел и за финансови институции*) в размер на 2 382 398,9 хил. лв., които са с 433 579,3 хил. лв. повече от планираните 1 948 819,6 хил. лв.

3.1.2.1. Отчетените 2 174 171,4 хил. лв. *Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия* са 123,3 на сто спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. 1 763 205,2 хил. лв.⁴⁴ Превишението на отчетените разходи по този показател е поради одобряване на допълнителни разходи:

- за подкрепа на земеделски стопани съгласно условията на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна⁴⁵ (ДФЗ);

- за финансиране на текущото поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура за сметка на планирани, но неусвоени средства за осигуряване на национално съфинансиране за 2024 г. по проектите, финансирани по Механизма за свързване на Европа⁴⁶ (МТС);

³² чл. 78, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г.

³³ чл. 78, ал. 5 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2024 г.

³⁴ МОН

³⁵ Одитно доказателство № 7

³⁶ СЕМ, МРРБ, МИИ, МП, МВнР, МС, БТА

³⁷ СЕМ, МРРБ, МП, МВР, МВнР, МС

³⁸ МФ, МЕ, МТ, МЗХ, МТС, ММС, СЕМ, ММС, МЗ, МТСП, ДКСИ, КППРО, ДФЗ, НОИ, НСИ, КОНПИ

³⁹ НСО, МЗ, МТСП, МВР, МРРБ, КЕВР, ДАДРВЗ, КФН, ДАТО, СП, НОИ

⁴⁰ МВР, МТС

⁴¹ МК

⁴² МТСП

⁴³ Одитно доказателство № 9

⁴⁴ Одитни доказателства № 2 и № 9

⁴⁵ ПМС №№ 153, 340 и 407 от 2024

⁴⁶ ПМС №№ 401 и 410 от 2024 г.

- одобряване на Схема за държавна помощ „Помощ в подкрепа на разходи за стабилизиране на транспортния отрасъл в Република България“⁴⁷ (МРРБ);

- за администриране и разплащане към местата за настаняване по Програмата за хуманитарно подпомагане на разселени лица от Украйна с предоставена временна закрила⁴⁸ (МТ).

Извършени са и вътрешнокомпенсирани промени във връзка с изпълнение на сключени договори по Националния план за действие по заетостта през 2024 г., програми и проекти за подобряване условията на труд от Фонд „Условия на труд“ (ФУТ), за финансиране на проекти по Закона за хората с увреждания и др. (МТСП); извършване на дейности по медицинска експертиза⁴⁹ (МЗ); осигуряване средства за безвъзмездно ползване на учебници; финансиране на дейности по национални програми за развитие на образованието в частните детски градини и училища, финансиране на научни изследвания и др. (МОН); финансиране на екологични проекти⁵⁰ (ПУДООС) и др.

3.1.2.2. Планирани са 180 821,2 хил. лв. *Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел* (ЮЛНЦ), а отчетените са 205 533,1 хил. лв. или с 24 711,9 хил. лв. повече. Превишението е с 13,7 на сто и се дължи основно на:

- извършени вътрешнокомпенсирани промени: във връзка с изпълнение на програми и проекти за подобряване условията на труд от ФУТ; за финансиране на проекти на неправителствени организации за рехабилитация и интеграция на хора с увреждания и др. (МТСП); по бюджетни програми във връзка с разпределяне на средства на база сключени договори с контрагенти, осъществяващи проект в областта на различни видове изкуства (МК); приемане на план-сметката за разходите/трансферите по подготовката и произвеждането на избори за народни представители⁵¹ (МИИ);

- одобрени с допълнителни разходи⁵² за финансиране на дейности на Българския червен кръст, както и вътрешни компенсирани промени за дейности по Национални програми, съгласно сключени договори (МЗ);

- увеличение на субсидиите за ЮЛНЦ във връзка с извършени промени на основание чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ и намаление на субсидиите и разходите⁵³ в резултат на отчетени възстановени средства по сключени договори за минал период от време, неусвоени средства, поради по-късното приемане на ЗДБРБ 2023 г. и др. (ММС);

- извършени корекции по бюджета наДФЗ; извършено разпределение на разходите по показатели, за сметка на собствени приходи⁵⁴ (ДВУ); приет отчет за изпълнението на бюджета от общото събрание по ред, установен в устава⁵⁵ и (БАН).⁵⁶

3.1.2.3. Отчетените 2 694,4 хил. лв. разходи за *Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции* възлизат на 56,2 на сто спрямо утвърдените 4 793,2 хил. лв. със ЗДБРБ за 2024 г. Неизпълнението от 2 098,8 хил. лв. се дължи на разликата между предоставени прогнозни разчети за възстановяване на текущи и първоначални инвестиционни разходи във връзка с ангажименти по Споразумение между правителството на Република България и Световната банка, и постъпилите през 2024 г. искания за възстановяване на извършени първоначални инвестиционни разходи. (МФ).⁵⁷

3.1.3. По показателя *Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства* са отчетени 1 717 404,9 хил. лв. или 64,8 на сто от планираните 2 650 245,4 хил. лв. Това се дължи основно на: изплащане на дневни разходи на граждани на трети страни в процедура по международна закрила (от Държавната агенция за бежанците) и обезщетения по Закона

⁴⁷ РМС №127 от 2024 г.

⁴⁸ ПМС №№ 22, 209, 297 и 418 от 2024 г.

⁴⁹ с ПМС № 358 от 2024 г.

⁵⁰ Одитно доказателство № 9, т. 2.2

⁵¹ ПМС №№ 100, 305 и 392 от 2024 г.

⁵² ПМС № 40 от 2024 г.

⁵³ резултативна величина

⁵⁴ Съгласно Закона за висшето образование бюджетите на ДВУ се гласуват и одобряват от Академичните съвети

⁵⁵ Съгласно Закона за Българската академия на науките

⁵⁶ Одитно доказателство № 9, т. 2.3

⁵⁷ Одитно доказателство № 9

за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица (МС); невъзникнала необходимост от заплащане на планирани разходи за жилищни компенсаторни записи, притежавани от гражданите по Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти; възстановени дължими суми в полза на закрития Национален компенсационен жилищен фонд, внесени и отчетени по бюджета на МФ, както и възстановени суми в резултат от извършен последващ контрол, представляващи неправомерно получени суми за компенсации на физически лица⁵⁸ (МФ); извършени корекции във връзка с предоставени трансфери към общините, министерствата и ведомствата, в т.ч. по сключени договори по Националния план за действие по заетостта през 2024 г., по Механизма лична помощ, по проекти по Закона за хората с увреждания и социални програми и проекти в областта на социалното включване и социалната подкрепа (МТСП); отчетени възстановени суми от работодатели за изплатени гарантирани вземания на работници и служители, които не са планирани в бюджета за 2024 г. и др. (Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“).⁵⁹

3.1.4 В ОИДБРБ за 2024 г. са отразени *Капиталови разходи* в размер на 1 649 894,3 хил. лв., като неизпълнението по показателя е 1 727 261,5 хил. лв. спрямо предвидените 3 377 155,8 хил. лв. (51,1 на сто).

3.1.4.1. Отчетените разходи за *Придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт* са 1 305 036,7 хил. лв. и са с 2 056 239,1 хил. лв. по-малко от планираните 3 361 275,8 хил. лв. (61,2 на сто), което се дължи основно на: прекратена обществена поръчка на основание чл. 110, ал. 1, т. 2 ЗОП и обявяването ѝ след одитирания период (КС); нереализирани дейности по преустройство на сграда и доставка на оборудване (НС); нереализирано преустройство на зала поради висящо съдебно производство относно собствеността на сградата, като част от средствата са трансформирани за закупуване на служебни автомобили (СП); нереализирани планирани дейности по поддръжка на сградния фонд (ВСС); предоставени средства за екологични проекти и дейности на общини и други бюджетни организации, отчетени като предоставени трансфери, за сметка на планираните средства за капиталови разходи (ПУДООС); забавено издаване на разрешение за ремонт на язовир и забавено изготвяне на поръчка за доставка и монтаж на оборудване (ДП „Управление и стопанисване на язовири“ (УСЯ) и др.⁶⁰

3.1.4.2. В ОИДБРБ за 2024 г. са отразени *Капиталовите трансфери* в размер на 344 857,6 хил. лв. при планирани 15 880,0 хил. лв.⁶¹ или с 328 977,6 хил. лв. повече. Превишението на *Капиталовите трансфери* се дължи основно на: извършени вътрешни компенсирани промени,⁶² както и одобрени⁶³ допълнителни разходи, осигурени по реда на чл. 106 от ЗДБРБ за 2024 г. (МЗ); за строежи, ремонти и преустройства на църковни сгради⁶⁴ (МС); археологически проучвания и консервация на недвижими археологически културни ценности (МК); изготвяне⁶⁵ на всеобхватна оценка на потенциала за прилагане на високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия; за финансиране на дейности по управление на радиоактивни отпадъци и за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения; доставка и внедряване на система за контрол на достъпа в Агенцията за устойчиво енергийно развитие; закупуване на компютърни конфигурации (МЕ) и др.⁶⁶

⁵⁸ крайни потребители на моторни горива по реда на чл. 112 от ЗДБРБ за 2022 г. (ред. 04.07.2022 г.)

⁵⁹ Одитно доказателство № 9, т. 1.2

⁶⁰ Одитно доказателство № 9, т. 1.3

⁶¹ Със ЗДБРБ за 2024 г., Прил. № 2, към чл. 106, ал. 5, е утвърден и прогнознит размер на капиталови разходи по Инвестиционна програма за национални проекти. Съобразно приетия през 2024 г. подход за реализиране на Национална капиталова програма, капиталовите разходи (вкл. за подпомагане на административната дейност на ПРБ) са обособени в общ ресурс в ЦБ, неразпределен по ПРБ. Редът за финансиране е определен с чл. 67 от ПМС № 13 от 2024 г. Съгласно чл. 106 от ЗДБРБ за 2024 г., МС одобрява допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ за капиталови разходи, вкл. подпомагащи административната дейност, въз основа на мотивирано предложение от съответния ПРБ в рамките на определения лимит.

⁶² ПМС № 464 от 2024г.

⁶³ с ПМС №№ 57, 182, 220, 253, 309, 341 от 2024 г.

⁶⁴ ПМС №№ 64, 86, 170, 193, 194, 225, 240, 241, 258, 286, 316, 332, 360, 414 и 437 от 2024 г.

⁶⁵ С ПМС №№ 107, 182, 253, 309, 341, 479 от 2024 г.

⁶⁶ Одитно доказателство № 9, т. 2.4

3.1.5. Прираст на държавния резерв (нето) – отчетено е неизпълнение в размер на 15 905,4 хил. лв., или 50,9 на сто, което се дължи на намалението на показателя за сметка на увеличение на издръжката и други текущи разходи, и на капиталовите разходи, в резултат на извършени промени по бюджета на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“.⁶⁷

3.1.6. Предоставени *Текущи и капиталови трансфери за чужбина*

Планираните средства по този показател са 27 508,8 хил. лв., а отчетените 28 497,7 хил. лв., или с 988,9 хил. лв. повече. Отчетеното превишение е в резултат на: възстановяване на средства по сметка на Европейската комисия (ЕК) за извършване на транспортна услуга за хуманитарни операции до Армения, Либия и Сирия; принос на Главна дирекция „Национална полиция“ към Европейската мрежа за превенция на престъпността (МВР); извършени вътрешнокомпенсирани промени за финансово осигуряване на българските неделни училища в чужбина и дейности по национални програми (МОН) и др.⁶⁸

3.1.7. За 2024 г. е предвиден *Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи*⁶⁹ в размер на 131 400 хил. лв., в т.ч.: по ЦБ за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия в размер на 130 000 хил. лв.; по бюджета на съдебната власт в размер 900 хил. лв. и по бюджета на НС – 500 хил. лв. Издадени са ПМС за одобряване на допълнителни разходи от резерва.⁷⁰ Отчетените средства са в размер на 9 770,0 хил. лв. от министерства и ведомства и 14 981,7 хил. лв. от общини, или общо отчетените разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия⁷¹ са в размер на 24 751,8 хил. лв. Не са разходвани средства за непредвидени и/или неотложни разходи по бюджетите на НС и съдебната власт⁷² и не е установено превишение на усвоените над одобрените средства с акт на МС.

3.2. В раздел *Бюджетни взаимоотношения (трансфери) – нето* по ДБ са отчетени 28 049 522,8 хил. лв. и е с 2 541 380,3 хил. лв. повече спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. 25 508 142,5 хил. лв. Сумата е нетен резултат от предоставените и получените трансфери и временни безлихвени заеми от/за ЦБ (нето).

3.2.1. По показателя *Предоставени трансфери по ДБ* са отчетени 28 335 653,1 хил. лв., или 111,0 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2024 г.

3.2.1.1. Предоставените в повече трансфери, са както следва:

- на общините, с 2 940,5 млн. лв., в резултат от извършени промени на бюджетните взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ, в изпълнение на ПМС,⁷³ както и предоставени трансфери на общините от министерства;⁷⁴

- предоставеният трансфер от ДБ за ДОО включва допълнителен трансфер от ЦБ за покриване недостига на средства по бюджета на ДОО в размер на 11 530,9 млн. лв. Сумата за този допълнителен трансфер е резултативна величина, представляваща разликата между приходите, разходите и нето операциите по финансирането по бюджета на ДОО за съответната година. Предоставени са и допълнителни трансфери от ЦБ за: правоимащи лица по Закона за военноинвалидите и военнопострадалите;⁷⁵ преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала на НОИ;⁷⁶ еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите⁷⁷ и др.;

⁶⁷ чл. 112, ал. 2 от ЗПФ и във връзка с чл. 58 от ПМС №13 от 2024 г.

⁶⁸ Одитно доказателство № 9, т. 2.5

⁶⁹ Одитно доказателство № 13, справка

⁷⁰ ПМС №№ 423, 198, 471 от 2024 г.

⁷¹ Отчет въз основа на информация от ПРБ по т. 12.10. от ДДС № 7 от 2024 г.

⁷² Одитно доказателство № 2

⁷³ чл.чл. 12, 25 и 28 от ПМС №13/2024 г.; ПМС №№ 19, 20, 74, 77, 84, 184, 195, 217, 284, 302, 353, 357, 383, 386, 422, 448, 451 от 2024 г.

⁷⁴ Одитни доказателства № 2 и № 6

⁷⁵ ПМС №№ 48, 179, 294 и 459 от 2024 г.

⁷⁶ ПМС № 145 от 2024 г.

⁷⁷ ПМС № 435 от 2024 г.

- одобрен е допълнителен трансфер от ЦБ по бюджета на НЗОК на основание чл. 109, ал. 3 от ЗПФ,⁷⁸ а с трансфери от МЗ е извършено общо увеличение за дейности за здравно неосигурени лица и във връзка с лечение на лица по чл. 82 от Закона за здравето, и др.; както и намаление – за ваксини и дейности по прилагането им; суми по чл. 37, ал. 6 от ЗЗО и за помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хора с увреждания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;

- за БАН и ДВУ от МОН за увеличаване на възнагражденията на академичния състав и на размера на стипендиите на докторантите, саниране, ремонт и обзавеждане на студентски общежития и др.;⁷⁹

- за ДВВУ от МО за извършени промени по бюджета на ДВВУ за 2024 г., по реда на чл. 109 от ЗПФ;⁸⁰

- за БАН от МОСВ – нетен резултат от предоставен трансфер към Института по океанология към БАН и възстановени средства от предходни години;

- за БНР, БНТ и БТА от ЦБ – допълнителни трансфери по подготовката и произвеждането на избори и др.;⁸¹

- за ССА от МЗХ – за увеличение на възнагражденията на академичния състав, на стипендиите на докторантите и др.;⁸²

- за МОСВ от ПУДООС – за изпълнение на приоритетни дейности по проекти за опазване на околната среда.⁸³

3.2.1.2. В по-малък размер от приетия са предоставени трансфери за сметка за средствата от ЕС на ДФЗ. При планирани 456,3 млн. лв., отчетената стойност е 280 млн. лв., съответстваща на получения в края на 2024 г. трансфер от ЦБ за компенсиране на средствата, изплатени от Разплащателната агенция за сметка на национално съфинансиране.

От МИИ са предоставени по-малко от предвидените трансфери на ДП УСЯ поради неувоени средства в резултат на нереализирани дейности през 2024 г. по обследване, почистване и ремонт на язовири, забавено изготвяне на карти на уязвимите зони, икономия в частта на разходите за издръжка и капиталови разходи поради сложността на процедурите, предвиждащи проектни документации и многогодишни проекти на договори, както и процедурите по обжалване.⁸⁴

3.2.2. По показателя *Получени трансфери* по ДБ са отчетени 299 721,7 хил. лв., или с 286 321,7 хил. лв. повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2024 г. 13 400,0 хил. лв., както следва:

- за дейности по предотвратяване на трудовите злоупотреки и предотвратяване и диагностика на професионални болести, като средствата се предоставят от бюджета на ДОО във ФУТ на база реално усвоени средства (за МТСП); възстановени суми за извършени разходи по одит за изплащане на пенсиите (за МТС); извършени дейности по профилактика и рехабилитация съгласно договор с Военномедицинска академия (за МО) и др.

- извършени здравноосигурителни плащания от НЗОК по договори по чл. 59, ал. 1 от ЗЗО с лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на МО, МВР и МТС, които са отчетени като трансфери и утвърдени компенсирани промени съгласно §4 от ПЗР на ЗБНЗОК за 2024 г.⁸⁵

3.3. Направената *Вноска в общия бюджет на ЕС* е 1 592 148,6 хил. лв. или с 678 923,1 хил. лв. по-малко от планираната. Една от причините за това е извършеното предсрочно плащане на първата вноска за 2024 г. през м. декември 2023 г., с оглед използването на част от установения в края на 2023 г. остатък по вноската. Друга причина

⁷⁸ ПМС № 137 от 2024 г.

⁷⁹ ПМС №№ 32, 55, 107, 169, 220, 230, 273, 309 и 419 от 2024 г.

⁸⁰ ПМС №№ 58, 270 и 423 от 2024 г.

⁸¹ ПМС №№ 100 и 305 от 2024 г.

⁸² ПМС №№ 34, 169 и 273 от 2024 г.

⁸³ Одитно доказателство № 9, т. 3

⁸⁴ Одитно доказателство № 9, т. 1.5 и т. 6

⁸⁵ Одитно доказателство № 9, табл., т. 2

е, че прогнозирането на вноската на Република България в бюджета на ЕС за 2024 г. е извършено по време на представянето на предложението на ЕК за преразглеждане на Многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2021-2027 г., включващо допълнително нетно увеличение на разходите в бюджета на ЕС,⁸⁶ така че в прогнозата е заложен максималният потенциален размер на разходите. Друга причина е, че през 2024 г. не е извършено плащане на лихва за забава, изчислена по предварителни данни и съобщена от ЕК, вследствие загуба на традиционни собствени ресурси - мита от Република България, тъй като не е получено официално уведомление от ЕК за окончателния размер и срока за плащане.⁸⁷

Разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. В ОИДБРБ за 2024 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноски в общия бюджет на ЕС са с 1 471 166,4 хил. лв. или 97,1 на сто по-малко от планираните за годината.

4. Бюджетното салдо по ДБ за 2024 г. е отрицателно и е в размер на (-6 425 840,7) хил. лв., което е с 1 606 590,7 хил. лв. по-малко от посоченото (-8 032 431,4) хил. лв. в ЗДБРБ за 2024 г.⁸⁸

5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, включително от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В ОИДБРБ за 2024 г. операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 6 425 840,7 хил. лв., в т. ч. външно финансиране (нето) в размер на 5 247 671,4 хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 1 178 118,7 хил. лв. и приватизация 50,6 хил. лв.⁸⁹

В ОИДБРБ за 2024 г. приходите и разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2024 г. приходи, помощи и дарения е 100,3 на сто. Отчетените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноски в общия бюджет на ЕС са 97,1 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2024 г. Бюджетното салдо по ДБ за 2024 г. е отрицателно и е с 1 606 590,7 хил. лв. по-малко от планираното. Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 6 425 840,7 хил. лв.

6. Показатели по Консолидираната фискална програма

Бюджетите на бюджетните организации включват всички постъпления и плащания за дейността им за съответната бюджетна година, с изключение на постъпленията и плащанията, за които се прилагат сметки за средства от ЕС, и на операциите с чужди средства, за които са обособени сметки за чужди средства.⁹⁰ Централният бюджет включва постъпления и плащания, които не са включени в останалите бюджети от КФП.⁹¹ Чрез ЦБ се предвиждат разходи и се осигурява финансиране за останалите бюджети, включени в КФП. Разходите се извършват въз основа на ЗПФ, ЗДБ или акт на МС. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходва въз основа на акт на МС.⁹² Постъпленията не са целеви и служат за покриване на плащанията.⁹³

⁸⁶ най-вече с оглед предоставяне на значителна финансова подкрепа за Украйна за периода 2024-2027 г.

⁸⁷ Одитно доказателство № 6.4

⁸⁸ Одитно доказателство № 2

⁸⁹ Одитно доказателство № 2, прил. 2

⁹⁰ чл. 6, ал. 1 от ЗПФ

⁹¹ чл. 6, ал. 2 от ЗПФ

⁹² чл. 43 от ЗПФ

⁹³ чл. 17, ал. 1 от ЗПФ

6.1. През 2024 г. по КФП са реализирани *Приходи, помощи и дарения* в размер на 72 015,1 млн. лв., което е с 4 974,3 млн. лв. или със 7,4 на сто повече спрямо 2023 г.

Най-голям дял акумулирани *приходи* 43 541,9 млн. лв. (60,5 на сто), се падат на ДБ. От тях ЦБ е с 40 144,7 млн. лв. реализирани приходи, като 96,1 на сто от тях са от данъци (38 563,3 млн. лв.), а приходите на министерства и ведомства са в размер на 3 275,1 млн. лв. или 4,5 на сто от общия размер на приходите по КФП. Представени са в следната таблица:

Таблица № 3

(млн. лв.)

№	Основни показатели по КФП	2023 г.		2024 г.		Разлика в отчетните данни к. 5- к. 3	Изменение (%) к. 7/к.3
		Отчетни данни	Отн. дял в %	Отчетни данни	Отн. дял в %		
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Приходи, помощи и дарения, от тях:	67 040,8		72 015,1		4 974,3	7,4%
1.	Държавен бюджет	39 785,0	59,3%	43 541,9	60,5%	3 756,9	9,4%
1.1.	Централен бюджет	36 368,3	54,2%	40 144,7	55,7%	3 776,3	10,4%
1.2.	Министерства и ведомства	3 314,7	4,9%	3 275,1	4,5%	-39,6	-1,2%

Източник: КФП 2023 г. и КФП 2024 г., МФ

Общият размер на *данъчните приходи*, които представляват 81,5 на сто от отчетените *приходи, помощи и дарения* по КФП, е 58 695,0 млн. лв. и спрямо 2023 г. нарастват с 6 376,6 млн. лв.

С най-висок относителен дял в данъчните приходи са *приходите от данък върху добавената стойност* (31,6 на сто), *приходите от общественото осигуряване* (30,7 на сто) и *приходите от данъци върху доходите на физически лица* (12,2 на сто).

През 2024 г. е отчетено нарастване на постъпленията от данъци спрямо 2023 г. с 12,2 на сто.

Неданъчните приходи в размер на 9 687,9 млн. лв. съставляват 13,5 на сто от общо събраните *приходи, помощи и дарения* по КФП, но са с 1 204,0 млн. лв. по-малко в сравнение с 2023 г. От тях с най-голям относителен дял са *приходи от държавни, общински и съдебни такси* в размер на 3 321,1 млн. лв., следвани от *приходи и доходи от собственост* в размер на 2 874,8 млн. лв., *постъпления от продажба на нефинансови активи* в размер на 1 843,7 млн. лв. и *други неданъчни приходи* в размер на 891,7 млн. лв. През 2024 г. е отчетено намаление на *неданъчните приходи* спрямо 2023 г. с 11,1 на сто.

От *помощи и дарения* са реализирани 3 632,2 млн. лв., което е със 198,5 млн. лв. или с 5,2 на сто по-малко от реализираните през 2023 г.

6.2. През одитирания период са отчетени с 5 519,9 млн. лв. или 7,6 на сто повече *Разходи и вноска за бюджета на ЕС* в сравнение с предходната година, или увеличението е от 72 658,9 млн. лв. през 2023 г., до 78 178,7 млн. лв. през 2024 г. Отчетените разходи са представени в следната таблица:

Таблица № 4

(млн. лв.)

II. Разходи и вноска за ЕС	КФП ⁹⁴	ДБ	в т.ч. ЦБ	МиВ	НС	СП	СВ	СО, в т.ч. ДОО, ФГВРС, НЗОК, УПФ	Общини
2023 г.	72 658,9	21 391,2	2 637,3	17 583,1	85,8	24,4	1 060,6	28 581,2	12 510,9
2024 г.	78 178,7	21 918,3	2 571,5	17 979,8	99,8	32,4	1 234,8	32 868,9	14 718,5
Разлика 2024 - 2023	5 519,8	527,1	-65,8	396,7	14,0	8,0	174,2	4 287,7	2 207,6
2024/2023 %	7,6%	2,5%	-2,5%	2,3%	16,3%	32,8%	16,4%	15,0%	17,6%

⁹⁴ В посочената сума на разходите по КФП за 2023 г. и 2024 г. са включени разходи съответно в размер на 69,5 млн. лв. и 86,8 млн. лв. на ССА – икономическо обособено лице по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

II. Разходи и вноски за ЕС	ДВУ	БАН	БНР	БНТ	БТА	ПУДООС, ДП УСЯ, ДП НПС, ДП ДПК, Фонд СЕЛС	Средства от ЕС-ЦУ и СОФ /без НФ-ДМП/	Ср. от ЕС на общините ОБЩО	Ср. от др. м/нар. програми ОБЩО /вкл. НФ-ДМП/	Сметки за ч. ср.
2023 г.	1 306,1	217,1	65,3	102,3	16,3	2 931,0	3 878,0	1 421,2	168,5	0,4
2024 г.	1 634,1	275,2	68,6	101,3	16,7	2 553,6	2 984,3	814,4	137,4	0,7
Разлика 2024-2023	328,0	58,1	3,3	-1,0	0,4	-377,4	-893,7	-606,8	-31,1	0,3
2024/2023 %	25,1%	26,8%	5,1%	-1,0%	2,5%	-12,9%	-23,0%	-42,7%	-18,5%	71,9%

Източник: КФП 2023 г. и КФП 2024 г., МФ

6.3. През 2024 г. във всяка от функциите по КФП се наблюдава увеличение на отчетените разходи в сравнение с предходната година, с изключение на функциите *Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда* и *Разходи, неklasифицирани в другите функции*, при които има намаление съответно с 2 446,9 млн. лв. или с 53,3 на сто по-малко за първата и със 79,6 млн. лв., или 3 на сто за втората функция.

Най-голям е ръстът на разходите при функция *Социално осигуряване, подпомагане и грижи*, които спрямо 2023 г. са нараснали с 16,2 на сто, следвани от разходите за: *образование* с 15,8 на сто, *здравеопазване* с 14,6 на сто, *Отбрана и сигурност* с 13,4 на сто, *Общи държавни служби* – всичко с 9,4 на сто, *Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело* с 3,4 на сто и *Икономически дейности и услуги* с 0,1 на сто. В посока намаление са *Разходи, неklasифицирани в другите функции* с 3 на сто.

Делът на разходите по отделните функции спрямо общия размер на разходите по КФП през 2024 г. бележи увеличение при пет от тях: *Общи държавни служби, Отбрана и сигурност, Образование, Здравеопазване и Социално осигуряване, подпомагане и грижи*. При четири от функциите се наблюдава намаление спрямо общия размер на разходите по КФП през 2024 г.: *Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда, Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело, Икономически дейности и услуги и Разходи, неklasифицирани в другите функции*.

Най-голям дял от общите разходи по КФП през 2024 г. заема функция *Социално осигуряване, подпомагане и грижи* с 37,9 на сто, следвана от функции *Икономически дейности и услуги* с 13,7 на сто, *Здравеопазване* с 12,8 на сто и *Отбрана и сигурност* с 11,3 на сто, като за предходната година този дял е бил съответно: 35,1 на сто; 14,7 на сто; 12,0 на сто и 10,7 на сто.

През 2024 г. с най-голям относителен дял в структурата на разходите по КФП са функции *„Социално осигуряване, подпомагане и грижи“*, *„Икономически дейности и услуги“*, *„Здравеопазване“*, *„Отбрана и сигурност“* и *„Образование“*. Най-голям е ръстът на разходите при функция *„Социално осигуряване, подпомагане и грижи“*, които съпоставени с 2023 г., са нараснали с 16,2 на сто, следвани от разходите при функция *„Образование“* с 15,8 на сто и *„Здравеопазване“* с 14,6 на сто. Спрямо предходната година с най-голям процент 71,9 на сто са нараснали отчетените средства от *„Сметки за чужди средства общо“*.

По КФП за 2024 г. са отчетени със 7,4 на сто повече приходи, помощи и дарения и със 7,6 на сто повече разходи спрямо предходната година. През 2024 г. е отчетен дефицит в размер на (-6 163,6) млн. лв., с 545,6 млн. лв. повече от отчетения през 2023 г. в размер на (-5 618,1) млн. лв.

III. Съответствие на изпълнението на ДБ за 2024 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета

Със ЗПФ са уредени бюджетната рамка, общото устройство и структурата на публичните финанси и в него са включени: обхватът на публичните финанси; обхватът, структурата и основните показатели на КФП; фискалните правила и ограничения; съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на ДБ, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на КФП; режимът на сметките за средствата от ЕС и за чужди средства; финансовите взаимоотношения с общия бюджет на ЕС и с други международни програми и договори; банковото обслужване на бюджетните организации и системата на единната сметка; централизираното разплащане на осигурителните вноски и на данъците и отчетността на бюджетните организации.

1. Изисквания във връзка с фискалните правила, регламентирани в ЗПФ

1.1. Според дефинираното в чл. 23 на ЗПФ правило, средносрочната бюджетна цел (СБЦ) за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа не следва да надвишава 0,5 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП). Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто, но не повече от 1 на сто от БВП, при условие че размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е под 40 на сто от БВП и рисковете от гледна точка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са ниски.

Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс на сектор „Държавно управление“ е дефицит в размер на 1 на сто от БВП. Тази цел е в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от ЗПФ, като отчита сравнително ниския размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“, както и ниските рискове пред дългосрочната устойчивост на публичните финанси.⁹⁵ Не е извършвана актуализация на СБЦ през одитирания период.⁹⁶ През 2024 г. структурното бюджетно салдо бе оценено на дефицит от 3,1 на сто от БВП. При отсъствие на еднократни мерки, фазата на икономическия цикъл е отразена в минимална допълнителна отрицателна корекция (0,1 пр. п.) на бюджетен баланс на сектор „Държавно управление“ (3 на сто от БВП).⁹⁷ Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е 24,1 на сто от БВП, т. е. под 40 на сто от БВП.^{98,99}

Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс на сектор „Държавно управление“ е дефицит в размер на 1 на сто от БВП и е в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от ЗПФ. През 2024 г. салдото е оценено на дефицит от 3,0 на сто от БВП. Не е извършвана актуализация на СБЦ през одитирания период.

1.2. Съгласно разпоредбите на ЗПФ, годишният ръст на разходите не следва да надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП.¹⁰⁰

Според изчисленията на ЕК нивото на референтния потенциален растеж на БВП се оценява средно на 2,2 на сто за периода 2024-2028 г., а на база направени изчисления от МФ, изменението в реално изражение на разходния индикатор, използван за целите на фискалното управление в ЕС, е 6,8 на сто за 2024 г.¹⁰¹ По-висок ръст на разходите се допуска при извънредни обстоятелства или при компенсиране с допълнителни мерки. По

⁹⁵ <https://www.minfin.bg/bg/868>, Конвергентна програма 2024-2027, т. 3.4

⁹⁶ <https://www.minfin.bg/bg/868>, Одитно доказателство № 12, т. 4

⁹⁷ Одитно доказателство № 12, отг. 3

⁹⁸ Одитно доказателство № 14

⁹⁹ Одитно доказателство № 13, отг. 3

¹⁰⁰ чл. 26 от ЗПФ

¹⁰¹ Оценката на съответствието с изискванията на ЗПФ по отношение на растежа на бюджетните разходи се базира на общата методология на ЕК за т. нар. бенчмарк на разходите, при отчитането на разделението между финансираните с национални средства и със средства от ЕС публични инвестиции. Бенчмаркът на разходите се сравнява с нивото на потенциалния средносрочен растеж на БВП, изчислен от ЕК. По информация от одитираната организация, след реформата на Пакта за стабилност и растеж, изпълнението на бенчмарка на разходите вече не е показател, който се следи при оценката за спазване на фискалните правила в ЕС.

информация от одитираната организация, предвид че в средносрочен план се очаква низходяща тенденция при бюджетните разходи като дял от БВП, и с оглед ефектите от усложнената геополитическа ситуация в региона, не е необходимо предприемане на корективни мерки съгласно чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от ЗПФ.¹⁰²

Годишният ръст на разходите надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП през 2024 г. С оглед на очакваната низходяща тенденция при бюджетните разходи като дял от БВП, не се налага предприемането на корективи мерки.

1.3. Целта за бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по КФП, министърът на финансите предлага на МС да одобри компенсиращи мерки.¹⁰³

Заложената фискална цел по отношение на бюджетното салдо по КФП за 2024 г. с разчетите към АСБП 2024-2026 г. е дефицитът за 2024 г. да не надвишава 6,2 млрд. лв. или 3 на сто от прогнозния БВП.¹⁰⁴ Отчетеното салдо по КФП е отрицателно в размер на (-6 164) млн. лв. или 3,04 на сто от БВП.¹⁰⁵ По мнение на одитираната организация, отклонение от 0,04 пр. п. следва утвърдените принципи при изчисляване на индикатора (до първи знак след десетичната запетая) и има по-скоро технически характер.¹⁰⁶

Отчетеното салдо по КФП е отрицателно при съблюдаване на предвидените ограничения на фискалното правило по чл. 27, ал. 4 на ЗПФ.

1.4. Максималният размер на разходите по КФП не може да надвишава 40 на сто от БВП съгласно чл. 28, ал. 1 от ЗПФ. В обхвата на разходите не се включват разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС, както и по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС съгласно чл. 8, ал. 4, включително свързаното с тях национално съфинансиране. В случай на очаквано превишение на размера по ал. 1 на цитираната разпоредба със Средносрочната бюджетна прогноза (СБП) по чл. 79, ал. 3 се определят допълнителни мерки за постигане на допустимото съотношение през следващата година.

Отчетеният размер на разходите¹⁰⁷ по КФП (в т.ч. вноска в общия бюджет на ЕС) е 36,6 на сто от БВП и не надвишава допустимото ограничение.¹⁰⁸

Спазена е разпоредбата на чл. 28 от ЗПФ относно размера на разходите по КФП.

1.5. Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от БВП.¹⁰⁹ В случай на превишение на дълга над 60 на сто от БВП в СБП и в закона за ДБ се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер, не по-малко от 5 на сто от установеното превишение до постигане на предвиденото съотношение. Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година, като съотношение спрямо БВП не може да надвишава съотношението от предходната година, докато това съотношение е над 60 на сто.

Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на годината възлиза на 24,1 на сто от БВП и не надвишава 60 на сто от БВП.¹¹⁰

Спазени са изискванията на чл. 29 от ЗПФ.

¹⁰² Одитно доказателство № 12

¹⁰³ чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹⁰⁴ <https://strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=35224>, Средносрочни цели на фискалната политика, таблица II-1 Основни показатели на КФП, стр. 31-32

¹⁰⁵ Одитно доказателство № 2, Прил. 2 и Одитно доказателство № 4

¹⁰⁶ Одитно доказателство № 4, отг. 3

¹⁰⁷ с посочените изключения

¹⁰⁸ Одитно доказателство № 2, Прил. 2

¹⁰⁹ чл. 29 от ЗПФ

¹¹⁰ Одитно доказателство № 14; <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-22042025-ap>

1.6. В съответствие с изискванията на ЗПФ,¹¹¹ на официалния сайт на МФ са публикувани данни за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“. Публикувани са ежемесечни бюлетини *Дълг и гаранции на подсектор „Централно управление“* за 2024 г.¹¹²

Данните за гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ се изготвят от МФ при спазване на договореностите относно компетенциите на институциите, залегнали в Меморандума за сътрудничество между НСИ, БНБ и МФ при разработване, производство и разпространение на държавната финансова статистика и националните финансови сметки. Предоставянето на данните на Евростат (ЕК) се извършва от НСИ и се публикуват на интернет страницата на Евростат. Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ е сума от предоставените държавни и общински гаранции от страна на подсектори ЦУ и „Местно управление“. Публикувани са данни за размера на издадените гаранции от страна на подсектор ЦУ.¹¹³

Спазени са изискванията на чл. 36 от ЗПФ.

1.7. Съгласно ЗПФ¹¹⁴ със ЗДБРБ за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, като се посочват поотделно максималните размери на поемането на дълг.

Максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет по реда на Закона за държавния дълг е 11,7 млрд. лв.¹¹⁵ Определен е максималният размер на държавния дълг към края на 2024 г., който не може да надвишава 48,0 млрд. лв.¹¹⁶ В рамките на текущата бюджетна година разпоредителите с бюджет по ДБ не могат да поемат нов държавен дълг по чл. 37, ал. 1, т. 1, буква „б“ от ЗПФ.¹¹⁷ Определен е максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на Закона за държавния дълг за 2024 г. до 4,4 млрд. лв.¹¹⁸ Не са определени ограничения за максималния размер на дълга на подсектор „Централно управление“.

Със ЗДБРБ за 2024 г. са определени ограничения за максималните размери на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината и държавния дълг към края на годината, което е в съответствие с разпоредбите на чл. 37 от ЗПФ.

1.8. Ежегодно, с годишния закон за ДБ следва да се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.¹¹⁹

Минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2024 г. е определен¹²⁰ в размер на 4,5 млрд. лв.¹²¹ Информация за състоянието на фискалния резерв се публикува на интернет страницата на МФ.¹²²

Определен е със ЗДБРБ за 2024 г. минимален размер на фискалния резерв към 31.12.2024 г. в съответствие с приложимите изисквания.

2. Изисквания във връзка със структурата на ДБ по ЗПФ

¹¹¹ чл. 36, ал. 1-3 от ЗПФ

¹¹² <https://www.minfin.bg/bg/860>; <https://www.minfin.bg/bg/news/2025-01/12915>; <http://www.minfin.bg/bg/statistics/20>

¹¹³ <https://www.minfin.bg/bg/926>

¹¹⁴ чл. 37, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹¹⁵ чл. 69, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹¹⁶ чл. 68 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹¹⁷ чл. 69, ал. 4 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹¹⁸ чл. 71, ал. 1 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹¹⁹ чл. 41 от ЗПФ

¹²⁰ чл. 67 на ЗДБРБ за 2024 г.

¹²¹ Съгласно § 1, т. 41 от ДР на ЗПФ фискалният резерв включва: салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет; активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система; вземанията от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други, както и други финансови активи по чл. 154, ал. 22 и ал. 23 от ЗПФ. По-голямата част от фискалния резерв на Р България е под формата на депозити в БНБ, а останалата – в търговски банки. В банките са открити депозитни сметки на Националния фонд от средствата по предприемаческите инструменти, вкл. и от националното съфинансиране.

¹²² <https://www.minfin.bg/bg/statistics/4>, 2024 г.

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 3 от ЗПФ, в ДБ се предвиждат резерви за непредвидени и/или неотложни разходи – по ЦБ, по бюджета на НС и по бюджета на съдебната власт. Размерът на резервите се определя със ЗДБРБ за съответната година. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ следва да се разходва въз основа на акт на МС, съгласно чл. 43, ал. 3 от ЗПФ.

За 2024 г. е предвиден резерв в размер на 131 400,0 хил. лв., в т. ч. по ЦБ за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия – 130 000,0 хил. лв., по бюджета на съдебната власт – 900 хил. лв. и по бюджета на НС – 500 хил. лв. Издадени са ПМС за одобряване на допълнителни разходи от резерва.¹²³ Отчетените средства са в размер на 9 770,0 хил. лв. от министерства и ведомства и 14 981,7 хил. лв. от общини, или общо отчетените разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 24 751,8 хил. лв. Не е установено превишение на усвоените над одобрените средства с акт на МС.¹²⁴

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е разходван въз основа на актове на МС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ и бюджетите на общините при съблюдаване на изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗПФ. Не са отчетени превишения над одобрените размери.

3. Изисквания относно бюджетните взаимоотношения

3.1. Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности за сметка на ЦБ, както и за сметка на бюджетите на ПРБ по ДБ, които провеждат съответните области на политики. Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от МС стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.¹²⁵ Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Механизмът за разпределението ѝ по общини се определя със ЗДБ за съответната година, а проектът на механизма се съгласува с Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).¹²⁶ Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма следва да се съгласува с НСОРБ.¹²⁷

Издадени са: РМС № 346 от 05.05.2023 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 г.; РМС № 213 от 27.03.2024 г. за изменение на Решение № 346 от 2023 г., изменено и допълнено с РМС № 847 от 2023 г.¹²⁸ Със ЗДБРБ за 2024 г.¹²⁹ са приети размерите на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините за 2024 г. под формата на субсидии по механизъм съгласно приложение по видове.¹³⁰ Не е установено превишение на отчетените по видове основни бюджетни взаимоотношения спрямо уточнения план за одитирания период.¹³¹

Разпределението е и по общини, съгласно чл. 53 от ЗДБРБ за 2024 г. В приложение към чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ за 2024 г. е представен механизмът за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2024 г. С чл. 53 от ЗДБРБ за 2024 г. е определена целевата субсидия за капиталови разходи по общини.

Проведени са консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по

¹²³ ПМС №423 от 04.12.2024 г.; ПМС № 198 от 06.06.2024 г. и ПМС № 471 от 18.12.2024 г.

¹²⁴ Одитно доказателство № 13, т. 16, прил. 2; отчет въз основа на информация от ПРБ по т. 12.10. от ДДС № 7 от 2024 г.

¹²⁵ чл. 53 от ЗПФ

¹²⁶ чл. 54 от ЗПФ

¹²⁷ чл. 55 от ЗПФ

¹²⁸ <https://www.minfin.bg/bg/1751> за 2024 г.

¹²⁹ чл. 53 от ЗДБРБ

¹³⁰ Обща субсидия за делегираните от държавата дейности; трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия; трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища; целева субсидия за капиталови разходи

¹³¹ Одитно доказателство № 8

проекта на ЗДБРБ за 2024 г. в частта за общините. Направените мотивирани предложения в резултат на извършеното съгласуване от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2024 г. в частта за общините, както и изразена позиция от МФ, са документирани.¹³²

Определени са размерите на бюджетните взаимоотношения с общините, приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели, разработен и утвърден е механизъм за разпределяне на субсидиите за общините в изпълнение на чл. 53 и чл. 54 от ЗПФ. Определената целевата субсидия за капиталови разходи и разпределението ѝ по общини е в съответствие с изискванията на чл. 55, ал. 1 от ЗПФ. Проведена е съгласувателната процедура съгласно изискванията на ЗПФ.

3.2. Законът за публичните финанси дава възможност¹³³ на МС да одобрява предоставянето на допълнително финансиране при спазване на фискалните правила за покриване на по-високо от разчетеното усвояване на средствата от помощта, предоставена на Република България от ЕС.

Съгласно ЗДБРБ за 2024 г. сметката за средствата от ЕС на НФ е 1 008,1 млн. лв.,¹³⁴ а сметката за средствата от ЕС на ДФЗ е 456,3 млн. лв.¹³⁵ Съгласно ОИДБРБ за 2024 г. сметката за средствата от ЕС на НФ е 621,6 млн. лв.,¹³⁶ а сметката за средствата от ЕС на ДФЗ е 280,0 млн. лв.¹³⁷ Отчетените за НФ средства са 61,7 на сто от разчетените, а отчетените за ДФЗ средства са 61,4 на сто от разчетените.

Не са възниквали обстоятелства, налагащи предоставяне на допълнително финансиране по чл. 61 от ЗПФ.

4. Изисквания относно съставяне на бюджетите

4.1. Министерският съвет, чрез министъра на финансите, организира съставянето на СБП и на проекта на ДБ. Средносрочната бюджетна прогноза се съставя за срок от три години. Ежегодно, в срок до 31 януари, МС, по предложение на министъра на финансите, приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за следващата година. Министърът на финансите дава указания по изпълнението на бюджетната процедура. В рамките на бюджетната процедура министърът на финансите изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогнози, вкл. основните допускания, на които тези прогнози се основават и се публикуват на интернет страницата на МФ.¹³⁸

Бюджетната процедура за 2024 г. е утвърдена с РМС № 70 от 27.01.2023 г., в рамките на определения срок, и включва два етапа.

В рамките на първия етап на процедурата МС следва да одобри СБП за периода 2024-2026 г. В срок до 19.04.2023 г. МС следва да проведе заседание, на което разглежда и одобрява СБП за периода 2024-2026 г.¹³⁹

На 07.03.2023 г. от министъра е утвърден график за подготовката на информацията по първия етап от бюджетната процедура (одобряването на СБП), с който са регламентирани общите изисквания за подготовката на материалите, крайните срокове и отговорните ръководители в МФ във връзка с разработване на указания за подготовката и представянето на бюджетните прогнози за периода 2024-2026 г. на ПРБ,¹⁴⁰ подготовка на проекта на решение на МС за одобряване на СБП 2024-2026 г. и др. В приложение към графика са посочени отговорностите по ресорни дирекции/агенции от системата на министерството. Организацията и ръководството на работата по графика се осъществяват

¹³² Одитно доказателство № 19, отг. 6

¹³³ чл. 61 от ЗПФ

¹³⁴ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.4 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹³⁵ чл. 1, ал. 2, III, т. 1.5 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹³⁶ т. 1.2., III, т. 1.4 от ОИДБРБ за 2024 г.

¹³⁷ т. 1.2., III, т. 1.5 от ОИДБРБ за 2024 г.

¹³⁸ чл. 66, чл. 67 и чл. 68 от ЗПФ

¹³⁹ т. 2.1.15 от РМС № 70 от 2023 г.

¹⁴⁰ по т. 2.1.3 от РМС № 70 от 2023 г.

от заместник-министрите на финансите, главния секретар на министерството и отговорните директори на агенции/изпълнителни агенции и на дирекции.

Съгласно т. 2.1.3 от РМС № 70/2023 г., в срок до 02.03.2023 г. министърът на финансите следва да даде указания на ПРБ за подготовка и представяне на бюджетните им прогнози за периода 2024-2026 г.¹⁴¹ От министъра са дадени указания БЮ № 1 от 10.03.2023 г., няколко дни след срока. Забавянето е свързано с това, че е назначено служебно правителство, след управление на друго, както и неприет ЗДБРБ за 2023 г. и АСБП за периода 2023-2025 г., като мотиви към него, което да осигури база, предвидимост и реалистичност на допусканията, параметрите на фискалната и секторните политики и целите в средносрочен план и по-голяма устойчивост при изготвянето на бюджетните документи на първия етап от бюджетната процедура за 2024 г.

На 29.08.2023 г. от министъра е утвърден график за подготовката на информацията по втория етап от бюджетната процедура за 2024 г., с който са регламентирани общите изисквания за подготовката на материалите, крайните срокове и отговорните ръководители в МФ във връзка с: разработване на указания за подготовката и представянето на проектобюджетите на ПРБ за 2024 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2025 и за 2026 г.; подготовка на проекта на РМС за одобряване на законопроекта за ДБРБ за 2024 г. и на АСБП 2024-2026 г. и др.

До 01.09.2023 г. министърът на финансите следва да даде указания на ПРБ и да определи сроковете за подготовката и представянето на годишните им проекти на бюджети за 2024 г., и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2025 г. и за 2026 г. Указанията са издадени и публикувани на интернет страницата на МФ.¹⁴²

Създадени са условия за осъществяване на контрол на всеки етап от процеса по съставяне на бюджета със срокове и отговорни длъжностни лица и дирекции.

4.1.1. Ежегодно в срок до 20 април МС по предложение на министъра на финансите следва да одобрява¹⁴³ СБП прогноза за следващите три години.¹⁴⁴

С РМС № 348 от 05.05.2023 г. е одобрена СБП за периода 2024-2026 г., на основание чл. 72, ал. 1 от ЗПФ в рамките на първия етап на бюджетната процедура за 2024 г.,¹⁴⁵ но след законоустановения срок.¹⁴⁶

Причината за това е ненавременното приемане на бюджета за 2023 г., което оказва влияние върху сроковете, параметрите и допусканията за разработването на СБП за периода 2024-2026 г., като нейната подготовка съвпада с изготвянето на проектите на ЗДБРБ за 2023 г. и на АСБП за периода 2023-2025 г.¹⁴⁷

4.1.2. Министърът на финансите следва да изготви и внесе в МС: законопроекта за ДБ; проекта на АСБП; проекта на становище на МС по проекта на бюджет на съдебната власт; протокола от консултациите с НСОРБ и др. Министерският съвет ги одобрява и в срок до 31 октомври внася в НС одобрения законопроект за ДБ заедно с приложения.¹⁴⁸

Издадено е РМС № 830 от 24.11.2023 г. за одобряване на проекта на ЗДБРБ за 2024 г. и АСБП за периода 2024-2026 г. Законопроектът е внесен от МС за разглеждане в НС с № 49-302-01-76 на 24.11.2023 г., след законоустановения срок.

Законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2023 г. и АСБП за периода 2023-2025 г., която представлява мотивите към законопроекта, са внесени в МС в края на м. юни 2023 г. и одобрени с РМС № 459 от 05.07.2023 г., съответно, изготвянето на бюджета за 2024 г. в рамките на втория етап на бюджетната процедура за 2024 г. е повлияно от късното приемане на ЗДБРБ за 2023 г.

¹⁴¹ Т. 2.1.3. от РМС № 70 от 27.01.2023 г.

¹⁴² <https://www.minfin.bg/bg/documents?dq=%D0%91%D0%AE+%E2%84%96>

¹⁴³ чл. 72 от ЗПФ

¹⁴⁴ съгласно т. 2.1.15 от РМС № 70 от 2023 г. за бюджетната процедура за 2024 г.

¹⁴⁵ приета с РМС № 70 от 2023 г.

¹⁴⁶ 20 април съгласно чл. 72, ал. 1 от ЗПФ

¹⁴⁷ Одитно доказателство № 16.3

¹⁴⁸ чл. 79 от ЗПФ

Влияние оказва и фактът, че от НС не са провеждани пленарни заседания в периода 11-27 октомври 2023 г.¹⁴⁹, което съвпада със сроковете на последната фаза на подготовката на Бюджет 2024. Причина за това е осигуряване на нормалното участие на парламентарно представените партии и коалиции на местните избори през 2023 г.¹⁵⁰ Освен това, при внасяне на законопроекта за бюджета в МС неразделна част от пакета от документи е протокол от съгласуване с НСОРБ, чието изготвяне е възпрепятствано предвид предстоящите местни избори и легитимността на органа. С непровеждането на пленарни заседания в този период е забавен и процесът на обсъждане и приемане от НС на изготвените законопроекти за изменения и допълнения на данъчните закони.^{151,152} Законът за държавния бюджет за 2024 г. е приет и обнародван с ДВ, бр. 108 от 30.12.2023 г.

Не е спазен законоустановеният срок за изготвяне и внасяне в МС на законопроекта за ДБ поради по-късното приемане на законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2023 г. и АСБП за периода 2023-2025 г., насрочените местни избори в същия период и др. Законът за държавния бюджет на Република България за 2024 г. е приет преди началото на бюджетната година.

4.2. Министърът на финансите следва да съгласува с ПРБ, с изключение на кметовете на общините, разходните им тавани и/или размера на бюджетните им взаимоотношения по СБП и с НСОРБ размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП. В сроковете на бюджетната процедура НСОРБ може да прави предложения в МФ за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ и други предложения по проекта на ДБ за съответната година.¹⁵³

Предоставена е справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2024 г. по чл. 32 от УПМСНА.¹⁵⁴ Проведени са консултации между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2024 г. в частта за общините.¹⁵⁵

Проведена е съгласувателна процедура в изпълнение на чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ.

4.3. Ежегодно, в срок до 31 октомври МС, по предложение на министъра на финансите, одобрява стратегия за управление на държавния дълг по Закона за държавния дълг за периода на съответната СБП.¹⁵⁶

Стратегията за управлението на държавния дълг за периода 2024-2026 г. е одобрена с РМС № 846 от 27.11.2023 г., след законоустановения срок.¹⁵⁷ Стратегията се разработва на базата на допусканията за необходимото дългово финансиране и параметрите на държавния дълг, при които са изготвени законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2024 г. и АСБП за периода 2024-2026 г. Предвид необходимостта от обвързаност между бюджетните документи, подготовката на стратегията е повлияна от късното приемане на Закона за държавния бюджет за 2023 г., което от своя страна води до наличието на закъснение при подготовката на проектите на ЗДБРБ за 2024 г. и на АСБП за периода 2024-2026 г.¹⁵⁸

Стратегията за управлението на държавния дълг за периода 2024-2026 г. е одобрена след законоустановения срок поради по-късното приемане на ЗДБРБ 2023 г. и придружаващите го документи.

4.4. Изисквания по ЗПФ относно приемане на бюджетите

¹⁴⁹ Въз основа на Решение за работата на НС през м. септември и м. октомври 2023 г. (ДВ, бр. 79 от 2023 г.)

¹⁵⁰ насрочени от президента на РБългария за 29.10.2023 г. (първи тур), и втори тур (балотаж), проведен на 05.11.2023 г.

¹⁵¹ Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане, Закона за данъците върху доходите на физическите лица, Закона за местните данъци и такси и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс

¹⁵² Одитно доказателство № 16.3, отг. 2

¹⁵³ чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ

¹⁵⁴ Одитно доказателство № 16, т. 2

¹⁵⁵ Одитно доказателство № 19, т. 2

¹⁵⁶ чл. 77а от ЗПФ

¹⁵⁷ 31 октомври съгласно чл. 77а от ЗПФ

¹⁵⁸ Одитно доказателство № 14

4.4.1. Държавният бюджет е приет със ЗДБРБ за 2024 г.,¹⁵⁹ който включва обобщени показатели за ДБ на касова основа за: приходите, помощите и даренията; разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, основните бюджетни взаимоотношения на бюджетите на общините с ЦБ, както и бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет – по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на НС – по функционални области; разходите на съдебната власт, вкл. по органи; максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ, както и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината. Със ЗДБРБ за 2024 г. са приети бюджетите на ПРБ, които са част от ДБ.¹⁶⁰

4.4.1.1. Със ЗДБРБ 2024 г., обнародван в Държавен вестник, бр. 108 от 30.12.2023 г. (извънреден) е утвърден и прогнозният размер на капиталови разходи по Инвестиционна програма за национални проекти (Приложение № 2, към чл. 106, ал. 5).

През 2024 г., за реализирането на Национална капиталова програма, е възприет подход на капиталово бюджетирание, съгласно който като приложение към ЗДБРБ за 2024 г. са включени списъци-приложения, съдържащи приоритетни инвестиционни проекти на национално ниво. Упоменатият подход включва обособяване на целеви ресурс в ЦБ, като предоставянето на средства се извършва ежемесечно въз основа на обосновани искания от страна на ПРБ и при наличие на готовност за извършване на плащания/разходване. По бюджетите на ПРБ (с някои изключения¹⁶¹) не са утвърдени средства за капиталови разходи, включително за административна дейност, като всяко искане за разход следва да бъде разглеждано и одобрявано от МС.¹⁶²

В изпълнение на разпоредбите на чл. 106 от ЗДБРБ за 2024 г. и чл. 67 от ПМС № 13 от 29.01.2024 г., са определени конкретни механизми и изисквания относно планирането, предоставянето, разходването и отчитането на капиталовите разходи през 2024 г., а от министъра на финансите са дадени подробни указания за изпълнението на държавния бюджет и сметките за средства от ЕС.¹⁶³ Първостепенните разпоредбители с бюджет следва да представят в МФ мотивирано предложение, което включва доклад с информация¹⁶⁴ за обосновката и мотивите за необходимостта за финансиране на всеки един от капиталовите разходи предложени за плащане, както и информация за ефекта от предлаганите промени върху целевите стойности на показателите за изпълнение, както и предложение за промени по области на политики/функционални области и/или бюджетни програми и одобрен от ПРБ списък с предложения за финансиране на капиталови разходи за следващия месец по образец.

Предложенията за финансиране на капиталовите разходи следва да бъдат съобразени с определените за финансиране капиталови разходи по Инвестиционната програма за национални проекти по Приложение № 2 към чл. 106, ал. 5 от ЗДБРБ за 2024 г. Общият лимит на капиталовите разходи по КФП е в размер на до 9 994 003,7 хил. лв. Министерският съвет одобрява допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ¹⁶⁵ за капиталови разходи, включително подпомагачи административната им дейност, в рамките на лимита по чл. 106, ал. 1 (както и в случаите по ал. 8) от ЗДБРБ за 2024 г.

¹⁵⁹ ЗДБРБ за 2024 г. е приет от 49-ото НС на 21.12.2023 г., обн. в ДВ, бр. 108, от 30.12.2023 г., в сила от 01.01.2024 г.

¹⁶⁰ Одитно доказателство № 2, Прил. 1

¹⁶¹ Със ЗДБРБ за 2024 г. единствено по бюджетите на съдебната власт, НС, СП и КС са утвърдени капиталови разходи.

¹⁶² Чл. 106 от ЗДБРБ за 2024 г.

¹⁶³ ДР № 1 от 13.02.2024 г., раздел III „Финансиране, изпълнение и отчитане на капиталови разходи“

¹⁶⁴ Съобразно изискванията на чл. 35, ал. 2 от УСМСНА

¹⁶⁵ По чл. чл. 5, 6 и 8 – 49 от ЗДБРБ за 2024 г.

Отчетените капиталови разходи по Инвестиционната програма за национални проекти за 2024 г., съгласно Приложение № 2 към чл. 106, ал. 5 от ЗДБРБ за 2024 г., са в размер на 3 565 467,6 хил. лв.

4.4.1.2. Със ЗДБРБ 2024 г. е утвърден и прогнозният размер на капиталови разходи по Инвестиционна програма за общински проекти (Приложение № 3, към чл. 107, ал. 13). В изпълнение на ал. 1 от същата разпоредба, министърът на регионалното развитие и благоустройството сключва с кметовете на общините споразумения, със срок на изпълнение и въвеждане в експлоатация до 31.12.2026 г., за финансиране на проектиране, строителство, основен ремонт и реконструкция на: общински пътища, водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения, спортна инфраструктура и др. Средствата за финансиране на споразуменията се предоставят от ЦБ по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ.¹⁶⁶ Общата максимална стойност на разходите за 2024 г. по сключените споразумения по ал. 1 със съответната община се определя в зависимост от категорията на общината. Средствата по споразуменията се предоставят авансово в размери, определени съобразно предмета на споразумението. Определени са приоритетни проекти по Инвестиционна програма за общински проекти с прогнозен размер и обхват съгласно Приложение № 3, към чл. 107, ал. 13 на ЗДБРБ за 2024 г. В приложение към т. 55 на ОИДБРБ за 2024 г. са посочени предоставените трансфери за капиталови разходи по Инвестиционната програма за общински проекти за 2024 г. в размер на 885 725,5 хил. лв., от които предоставените чрез бюджета на МРРБ по сключени споразумения са в размер на 500 000,0 хил. лв., а финансирани със средства от ЕС са 385 725,5 хил. лв.^{167,168}

През 2024 г. в ЗДБРБ са извършени три промени¹⁶⁹ в Приложение № 3 към чл. 107, ал. 13 относно наименованията, размера на прогнозния бюджет на отделен проект, общата прогнозна стойност на проекта и др.

4.4.1.3. Съгласно чл. 52, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. са приети капиталовите трансфери за нефинансовите предприятия от ЦБ за 2024 г., за изпълнение на програми за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация, като са предвидени средства в размер на 15 880,0 хил. лв. Тези средства са определени на база одобрени инвестиционни проекти. За отчетния период не са извършвани капиталови разходи за изпълнение на програмите и не са изпълнявани дейности по Програмата за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация и не са подавани искания за извършване на заплащания. От страна на МОСВ, водещата институция по Програмата, не е постъпвала информация за забавени дейности и за начисляване на неустойки за неизпълнение на програмите на дружествата.¹⁷⁰

Държавният бюджет е приет в съответствие с изискванията на чл. 86, ал. 2 – ал. 5 от ЗПФ.

4.4.2. От ПРБ не могат да бъдат натрупвани нови задължения за разходи, както и да се поемат ангажименти за разходи над определените им със ЗДБРБ лимити,¹⁷¹ освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС.¹⁷²

Със ЗДБРБ за 2024 г. са утвърдени максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината и на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ, част от ДБ. При извършената

¹⁶⁶ с ПМС № 27/2024 г. и ПМС № 411/2024 г. са предоставени по бюджета на МРРБ средства в размер съответно на 400,0 млн. лв. и 100,0 млн. лв., с което общо предоставеният ресурс от ЦБ за разплащане на капиталови разходи по Инвестиционната програма за общински проекти за 2024 г. възлиза на 500,0 млн. лв.

¹⁶⁷ Одитно доказателство № 9.1

¹⁶⁸ В т. ч. 213 870,6 хил. лв. от сметката за средства от ЕС на НФ и 171 854,9 хил. лв. от сметката за средства от ЕС на РА към ДФЗ

¹⁶⁹ изм. ДВ бр. 38 от 01.04.2024 г.; изм. ДВ бр. 67 от 09.08.2024 г.; изм. ДВ бр. 83 от 01.10.2024 г.

¹⁷⁰ Одитно доказателство № 6.5

¹⁷¹ чл. 86, ал. 2 от ЗПФ „ДБ се приема със закон, който включва: ...т. 5. максималните размери на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ по т. 2; т. 6. максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по т. 2.“

¹⁷² чл. 88 от ЗПФ

проверка за съответствие на отчетените средства по тези показатели с утвърдените в ЗДБРБ за 2024 г. е установено следното:

4.4.2.1. Максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2024 г. съгласно ЗДБРБ за 2024 г. е 12 531 321,3 хил. лв., в т. ч. всички ПРБ по държавния бюджет – министерства и ведомства, СП, НС и ВСС. От тях за министерствата и ведомствата максималните размери са 12 288 547,0 хил. лв. или 98,1 на сто от общо определените със закона. По уточнен план общата сума е в размер на 14 915 592,1 хил. лв. или с 19,0 на сто повече от първоначално предвиденото в ЗДБРБ за 2024 г. Максималните размери на ангажиментите за министерствата и ведомствата по уточнен план заемат 98,4 на сто от общо одобрените и са с 19,4 на сто повече от разчетените със ЗДБРБ за 2024 г. и са представени в следната таблица:¹⁷³

Таблица № 5

(хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2023 г. и 2024 г.					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко министерства и ведомства (МиВ)	10 169 768,0	12 288 547,0	13 888 755,72	14 676 904,8	12 119 924,1	13 723 683,1
Сметна палата	3 081,4	6 055,4	3 121,3	8 419,7	2 862,1	5 158,0
Народно събрание	41 635,6	46 175,7	40 980,0	45 242,2	26 286,0	33 344,8
Висш съдебен съвет	174 779,0	190 543,2	174 666,4	185 025,4	74 372,3	117 452,9
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, СП, НС, ВСС)	10 389 264,0	12 531 321,3	14 107 523,5	14 915 592,1	12 223 444,4	13 879 638,8

Източници на информация: ЗДБРБ за 2023 г. и за 2024 г., ОИДБРБ за 2023 г. и за 2024 г., МФ

За 2024 г. са отчетени общо поети ангажименти за разходи на стойност 13 879 638,8 хил. лв. или 93,1 на сто от приетите с уточнения план, като надвишават с 10,8 на сто приетите по закона и са с 13,5 на сто повече спрямо 2023 г.

През одитирания период е намален размерът на показателя *Максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2024 г.* при 12 ПРБ по ДБ, Народното събрание и ВСС, а е увеличен при 33 ПРБ по ДБ и Сметната палата.

Не са отчетени превишения спрямо уточнения план към 31.12.2024 г.¹⁷⁴

4.4.2.2. Съгласно ЗДБРБ през 2024 г. максималният размер на новите задължения за разходи е 7 765 303,6 хил. лв. (с 18,4 на сто по-малко спрямо 2023 г.). От тях 7 595 588,1 хил. лв., или 97,8 на сто са за министерства и ведомства. С уточнения план е приет максимален размер на натрупаните нови задължения за разходи с 43,3 на сто повече от първоначално приетите със ЗДБРБ за 2024 г., или 3 363 780,2 хил. лв. и с 11,8 на сто повече спрямо 2023 г. Показателят е претърпял увеличение през годината при 35 ПРБ по ДБ и е намален при 10 ПРБ по ДБ, Сметна палата, НС и съдебна власт. Представени са в следната таблица:

Таблица № 6

(хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2023 г. и 2024 г.					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко МиВ	9 358 834,0	7 595 588,1	9 798 060,6	10 965 972,0	9 161 308,1	10 863 656,0
Сметна палата	3 151,4	6 055,4	3 191,3	5 903,0	2 627,1	5 158,0
Народно събрание	46 522,7	46 375,7	45 867,1	45 442,2	32 510,1	26 222,6
Висш съдебен съвет	109 654,8	117 284,4	109 542,2	111 766,6	101 120,9	102 233,3

¹⁷³ Одитно доказателство № 18, спр. 1

¹⁷⁴ Одитно доказателство № 18, спр. 1

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2023 г. и 2024 г.					
	Закон		Уточнен план		Отчет	
	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.
1	2	3	4	5	6	7
Всичко ПРБ по ДБ (МиВ, СП, НС, ВСС)	9 518 162,9	7 765 303,6	9 956 661,2	11 129 083,8	9 297 566,1	10 997 269,9

Източници на информация: ЗДБРБ за 2023 г. и за 2024 г., ОИДБРБ за 2023 г. и за 2024 г., МФ

Отчетено е превишение на максималния размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2024 г. спрямо уточнения план през 2024 г. от четири ПРБ, както следва:

4.4.2.2.1. *Министерство на финансите*: превишението е реализирано от Агенция „Митници“ и Агенция за обществени поръчки (АОП). Превишението от Агенция „Митници“ се дължи на платени суми от сметка за чужди средства за индексации на дейности по договор за цялостна реконструкция и модернизация ГКПП „Станке Лисичково“ и начислените през м. 12. 2024 г. разходи като задължение за индексации, определени съгласно § 4 от Методика за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация за реконструкция на ГКПП „Калотина, етап II“ и разходи по отношение на различни проекти за „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на АМ“. Надвишаването на показателя от страна на АОП се дължи на извършени разходи през м. декември 2024 г. за очила, климатици и мобилни телефони.

4.4.2.2.2. *Министерство на отбраната*: превишението се дължи на неразплатени задължения по договор за доставка на „Радиолокационна станция за разузнаване на стрелящи артилерийски системи“. Доставката на станцията е извършена през м. ноември 2024 г., а приемните изпитвания и обучението за работа с нея през м. декември 2024 г. Последната фактура издадена от изпълнителя е от 18.12.2024 г. и е със срок за плащане до 18.01.2025 г.

4.4.2.2.3. *Министерство на регионалното развитие и благоустройството*: при утвърден размер от 2 107 254,9 хил. лв., за системата на АПИ са отчетени 2 185 616,8 хил. лв. или превишение от 3,7 на сто, което се дължи на отразените като разход за текущия период дейности на обща стойност 78 361,9 хил. лв. Отчетени са дейности за основен ремонт и изграждане на инфраструктурни обекти, фактурирани, но неплатени към 31.12.2024 г., предвид недостатъчен целеви ресурс.

4.4.2.2.4. *Комисия за регулиране на съобщенията*: доставена е специализирана измервателна апаратура за Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър за граждански нужди, като за доставката е подписан приемо-предавателен протокол от 04.12.2024 г. и са представени фактури за 4 801,4 хил. лв. след приспадане на предоставения аванс. Към 31.12.2024 г. за доплащането по фактурите не е осигурено финансиране и не са разплатени. Със сумата е увеличен размерът на показателя „нови задължения за разходи“.¹⁷⁵

Предоставени са писма до ПРБ и техните отговори в изпълнение на утвърдената от министъра на финансите „Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишаване на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ“.¹⁷⁶

През 2024 г. не е установено превишение на отчетените суми на максималните ангажименти за разходи, спрямо уточнения план, с което е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ. Установено е превишение на отчетените суми на максималния размер на новите

¹⁷⁵ Одитно доказателство № 18, справка 1

¹⁷⁶ Одитни доказателства № 18, спр. 1 и т. 8 и № 10, отг. 23

задължения за разходи спрямо уточнения план от четири¹⁷⁷ ПРБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.¹⁷⁸

5. Изисквания по ЗПФ относно изпълнение на бюджетите

Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.¹⁷⁹

Със ЗДБРБ за 2024 г. са приети бюджетите на ПРБ по ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, както и максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от тях.

5.1. Промени по показателя *Разходи* по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2024 г. са извършени при 44 ПРБ, вкл. по бюджетите на СП, НС и съдебната власт. Размерите на отчетените разходи от всички разпоредители за 2024 г. са в рамките на планираните.¹⁸⁰

5.2. През одитирания период по бюджетите на ПРБ са извършени общо 1 354 промени, от които 613 бр. одобрени от МС, 457 бр. по решение на министъра на финансите и 284 бр. извършени от ПРБ. Промени са извършени по бюджетите на всички ПРБ по ДБ.¹⁸¹

5.2.1. Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за бюджетите на ПРБ, както и за бюджетните организации по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ¹⁸² за сметка на ЦБ, с изключение на случаите по чл. 110, ал. 2 от ЗПФ,¹⁸³ когато не се нарушава салдото по ДБ. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ извършват посочените в чл. 109, ал. 1 – ал. 4 от ЗПФ промени по бюджетите си и уведомяват министъра на финансите по определен от него ред. Министърът на финансите извършва определените в чл. 109, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ промени по ЦБ. В случаите посочени в чл. 109, ал. 1-ал. 3 от ЗПФ, МС извършва и промени в показателите по чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 от ЗПФ, доколкото със закона за ДБ за съответната година не е предвидено друго.¹⁸⁴ Промените по реда на чл. 109, чл. 112-чл. 115 и чл. 117 от ЗПФ се представят в МФ от съответния ПРБ на ниво показатели, утвърдени в Приложение № 7, а за тези, които прилагат програмен формат на бюджет – и по показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите, утвърдени в Приложение № 1 към чл. 6, ал. 4 от ПМС № 13 от 29.04.2024 г.

5.2.1.1. През 2024 г. одобрените с актове на МС по бюджетите на ПРБ (без общини) допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са на обща стойност 5 626 866,1 хил. лв., като от тях с най-голям размер са одобрените по бюджета на МО и МРРБ^{185,186}

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрени допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ с актове на МС и състоянието на СФУК е определена одитна извадка. Популацията за определяне на извадката включва промените по бюджетите на ПРБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ общо в размер на 5 626 866,1 хил. лв.¹⁸⁷ Включените в извадката промени по бюджетите на ПРБ в

¹⁷⁷ МФ, МО, МРРБ и КРС

¹⁷⁸ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити, освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ, или ако за това има решение на НС

¹⁷⁹ чл. 102, ал. 1 от ЗПФ

¹⁸⁰ Одитно доказателство № 15

¹⁸¹ Одитно доказателство № 18, справки

¹⁸² Бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ и БНР и др. икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП

¹⁸³ Министърът на финансите може да извършва промени за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрах. обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ.

¹⁸⁴ чл. 109, ал. 3, 5, 6 и 7 от ЗПФ

¹⁸⁵ 631 589,2 хил. лв. (по бюджета на МО за 2024 г. в изпълнение на ПМС № 182 от 2024 г.); 400 000,0 хил. лв. (по бюджета на МРРБ в изпълнение на ПМС № 27 от 2024 г.) и 244 496,3 хил. лв. (по бюджета на МРРБ в изпълнение на ПМС № 57 от 2024 г.)

¹⁸⁶ Одитно доказателство № 18

¹⁸⁷ включено е ПМС № 13 от 2024 г. за изпълнение на ЗДБРБ за 2024 г.

резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери са на обща стойност 1 276 085,5 хил. лв.¹⁸⁸

От министъра на финансите са издадени указания¹⁸⁹ и са утвърдени вътрешни правила, регламентиращи реда и начина за проверка и съгласуване на предложенията за допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, процеса на взаимодействие между дирекциите в МФ, както и извършването на промените по бюджетите на ПРБ въз основа на вече одобрените с акт на МС допълнителни разходи/трансфери. В рамките на своите компетенции МФ дава оценка на направените предложения от гледна точка на тяхната ресурсна осигуреност.¹⁹⁰

Постъпилите искания за допълнителни разходи/трансфери по бюджета на съответния разпоредител в писмена форма с приложени изискуемите документи са регистрирани в деловодната система на МФ.¹⁹¹

В съответствие с Вътрешните правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри,¹⁹² от водещата дирекция е организирано съгласуването на материалите, вкл. и финансовите обосновки, с дирекциите, с чиято функционална компетентност са свързани проектите на актове.¹⁹³ В изпълнение на *Вътрешните правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях* чрез контролни листа са документирани осъщественият преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателните предложения за становище на министъра на финансите. Извършени са контролни дейности от първа¹⁹⁴, втора¹⁹⁵ и трета¹⁹⁶ степен в съответствие с чл. 22 от *Вътрешните правила за финансово управление и контрол при касовото изпълнение на ЦБ и ДБ*. Предоставените контролни листа са одобрени от ресорен заместник-министър/министър.

От водещата дирекция е изготвен контролен лист, на база извършения преглед на получените съгласувателни становища по проекта на акт и финансовата обосновка. Окончателното предложение за становище на министъра на финансите е „съгласува проекта на акт без бележки и одобрява финансовата обосновка“.¹⁹⁷

Приложената форма на финансови обосновки към проверените предложения на включените в извадката ПРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите им са в съответствие с изискванията на Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от УПМСНА и на ДР № 4 от 2019 г. Извършено е съгласуване на финансовите обосновки с представители на дирекции в МФ, с чиято функционална компетентност е свързани проектът на акт.¹⁹⁸ Приети са ПМС и са издадени заповеди от министъра на финансите¹⁹⁹ за извършване на промени по ЦБ с бюджетите на ПРБ, с което е спазено изискването на чл. 109, ал. 6 от ЗПФ.²⁰⁰

В съответствие с чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и Раздел X, т. 6 на ДР № 1 от 2024 г. са извършени необходимите промени по бюджетите на ПРБ съгласно съответното ПМС, като са променени бюджетните взаимоотношения с ЦБ и/или разходите по бюджетите на ПРБ по области на политики и бюджетни програми. Увеличен е максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2024 г.

¹⁸⁸ ПМС № 27, 57 и 182 от 2024 г.

¹⁸⁹ ДР № 1 от 2024 г.

¹⁹⁰ Одитно доказателство № 18, отг. 9

¹⁹¹ Одитно доказателство № 11

¹⁹² чл. 26, ал. 3, ал. 5 и ал. 6

¹⁹³ Одитно доказателство № 11

¹⁹⁴ служители от дирекция „Държавни разходи“

¹⁹⁵ началник отдел в дирекция „Държавни разходи“

¹⁹⁶ директор на дирекция „Държавни разходи“

¹⁹⁷ Одитно доказателство № 11

¹⁹⁸ Одитни доказателства № 1 и № 11

¹⁹⁹ Заповеди №№ ЗМФ-240, 349 и 740 от 2024 г.

²⁰⁰ Одитни доказателства № 1 и № 11

Във връзка с направените предложения от ПРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери, приложените форми на финансови обосновки са в съответствие с приложимите изисквания и са издадени заповеди от министъра на финансите за произтичащите промени по ЦБ.

5.2.2. Съгласно чл. 110, ал. 1 – ал. 6 от ЗПФ министърът на финансите може да извършва: промени по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на помощи и дарения и на приходи от застрахователни обезщетения; за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ; вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи по бюджетните програми по бюджетите на ПРБ по ДБ по тяхно предложение, без да се променят утвърдените разходи по области на политики, като не може да се променят и общо разходите за персонал, освен при промени в делегираните бюджети; компенсирани промени между бюджети по взаимно предложение на ПРБ, без да се променят целта и предназначението на средствата; в разходите по бюджетите на ПРБ за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средства от ЕС, както и други промени между бюджетите на ПРБ и сметките за средства от ЕС, когато не се влошава салдото на ДБ.

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ на основание чл. 110 от ЗПФ и функционирането на СФУК, е формирана одитна извадка с генерална съвкупност от 32 ПРБ по ДБ с извършени промени по бюджетите им.²⁰¹ Избрани са ПРБ с най-голяма обща стойност на извършените промени в посока увеличение (221 393,9 хил. лв. при МО) и в посока намаление (56 542,5 хил. лв. при ДФЗ) през годината.²⁰²

Исканията на ПРБ по ДБ за извършване на промени по бюджетите им по реда на чл. 110 от ЗПФ са представени в писмена форма, подписани от съответния компетентен орган и изготвени съгласно изискването на чл. 6, ал. 3 от ПМС № 13 от 2024 г. Посочени са основанията²⁰³ и мотивите за извършване на промени по бюджетите на ПРБ,²⁰⁴ като същите са уведомени от министъра на финансите за извършените промени.

Осъществен е контрол от длъжностни лица в МФ,²⁰⁵ в съответствие с изискванията на ЗПФ и вътрешните правила²⁰⁶, с изключение на частично осъществен контрол на второ ниво при един ПРБ.²⁰⁷

Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и с вътрешните правила, с изключение на непоследователното прилагане на контролни дейности на второ ниво при един ПРБ.

5.3. Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по КФП, освен в случаите, когато по предложение на МС, НС е приело съответни изменения и допълнения в закона за ДБ и/или в закона за бюджета на ДОО, и/или в закона за бюджета на НЗОК за съответната година.

Номиналният размер на салдото по КФП по отчетни данни за 2024 г. е дефицит в размер на (-6 163,6) млн. лв. Индикативният размер на салдото по КФП в доклада към АСБП за периода 2024-2026 г., представляващ мотиви към законопроекта за ДБ за 2024 г., е дефицит в размер на (-6 219,3) млн. лв., поради което не е налице влошаване на салдото по КФП за 2024 г.²⁰⁸

²⁰¹ на обща стойност 651 945,5 хил. лв. (553 672,9 хил. лв. увеличение и 98 272,6 хил. лв. намаление)

²⁰² Одитни доказателства № 11 и № 18

²⁰³ раздел X от ДР № 1 от 13.02.2024 г.

²⁰⁴ Одитни доказателства № 1, функц. и дл. х-ристики и № 11

²⁰⁵ експерт, началник отдел (втора степен), директор на дирекция ДР (трета степен) и от ресорния заместник-министър на финансите

²⁰⁶ чл. 22 от ВП за ФУК при изпълнение на ЦБ и ДБ и утвърдени списъци от директора на дирекция за извършване на контролни дейности

²⁰⁷ за ДФЗ не са представени документи за осъществен контрол на второ ниво в периода м. януари – м. юни 2024 г.

²⁰⁸ Одитно доказателство № 4

Спазени са изискванията на чл. 119, ал. 1 от ЗПФ.

6. Общини с финансови затруднения. Текущо наблюдение и отчитане на КФП.

6.1. Общини с финансови затруднения са тези, за които са налице три или повече от условията, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ. За общините с финансови затруднения се открива процедура за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси за период от една до три години, като се вземат предвид интересите на местната общност.²⁰⁹ Министърът на финансите може да прецени общините с финансови затруднения да бъдат подпомагани с временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²¹⁰ Министерството на финансите осъществява наблюдение на общините за преценка на показателите по чл. 130а от ЗПФ, като при установяване на наличието на три или повече от условията по чл. 130а, министърът на финансите уведомява кмета на общината за предприемане на действията по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²¹¹ Всяко тримесечие на интернет страницата на МФ се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние.²¹²

6.1.1. За 2024 г., по оценка на МФ, общините с финансови затруднения, които отговарят на три и повече критерии, са дванадесет²¹³ (4,5 на сто от всички общини в страната). Кметовете на общините с финансови затруднения са уведомени от министъра на финансите за предприемане на действия по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ.²¹⁴

През одитирания период, по оценка на МФ, дванадесет общини с финансови затруднения отговарят на регламентираните в чл. 130а от ЗПФ три и повече критерии. Същите са уведомени от министъра на финансите за предприемане на последващи действия. За всяко тримесечие на официалната интернет страница на МФ са публикувани отчетните данни на общините за финансовото им състояние в изпълнение на чл. 130г, ал.2 от ЗПФ.

6.1.2. Планът за финансово оздравяване, който предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, се съгласува предварително с министъра на финансите. След приемането му от общинския съвет, планът се изпраща на министъра.²¹⁵

Процедурата по текущо наблюдение на тримесечие и изпълнение на плановете по чл. 130е от ЗПФ е регламентирана със заповед на министъра на финансите, като едновременно с това, при отклонение от постигането на заложените в плановете цели, са изпращани писма на Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) за проверка.²¹⁶

Спазени са изискванията на чл. 130е, ал. 4 от ЗПФ.

6.1.3. Министърът на финансите може да отпуска за сметка на ЦБ временни безлихвени заеми за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общини, чиито планове са съобразени със становището на министъра. Временните безлихвени заеми се отпускат при условия, определени от министъра, със срок за възстановяване, не по-дълъг от срока на процедурата за финансово оздравяване, определен от общинския съвет.²¹⁷

През 2024 г. две общини (Бобов дол и Кърджали) изпълняват план за финансово оздравяване, за целите на който са отпуснати временни безлихвени заеми за сметка на ЦБ на основание чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²¹⁸

За община Неделино срокът на процедурата за финансово оздравяване е изтекъл през 2022 г. и отпуснатият по реда на чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ заем не е възстановен. При оценката по чл. 130д, ал. 1 от ЗПФ е установено наличие на четири от условията по чл. 130а, ал. 1 от същия закон. На основание чл. 99, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г. планът за финансово

²⁰⁹ чл. 130б от ЗПФ

²¹⁰ чл. 130а, ал. 2 от ЗПФ

²¹¹ чл. 130в от ЗПФ

²¹² чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ

²¹³ Одитно доказателство № 19, т. 7, <http://www.minfin.bg/bg/810> Анализ IV тримес. на 2023 г.

²¹⁴ Одитно доказателство № 19, т. 8

²¹⁵ чл. 130е, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

²¹⁶ Одитно доказателство № 19, т. 11

²¹⁷ чл. 130ж, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

²¹⁸ Одитно доказателство № 19, т. 9 и т. 10

оздравяване следва да включва мерки за оптимизиране на разходите за възнаграждения в дейност „Общински съвети“ и да не предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²¹⁹ Няма данни за предоставен временен безлихвен заем в съответствие с разпоредбата на чл. 99, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г.²²⁰

6.1.4. Кметът на общината докладва на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²²¹ Министерството на финансите извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнение на плана.²²² При отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години, министърът на финансите може да преустанови отпускането на заема, когато е предвидено предоставянето му на траншове по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, и/или да изиска предсрочното му възстановяване, и/или да предприеме действия по чл. чл. 106 и 107 от ЗПФ след представяне на писмената обосновка от кмета на общината относно причините за това неизпълнение.²²³

През 2024 г. две общини изпълняват планове за финансово оздравяване, за целите на които са отпуснати (на 4 и 12 декември 2024 г.) временни безлихвени заеми по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ. Плановете не предвиждат изпълнение на отделни мерки през четвъртото тримесечие на 2024 г., поради което кметовете на съответните общини не са докладвали на министъра на финансите за изпълнението на плановете към края на годината.²²⁴

Процедурата по текущото наблюдение на тримесечие на изпълнението на плановете по чл. 130е от ЗПФ е утвърдена със заповед на министъра на финансите, която се прилага от служителите в дирекция ФО, с възложени дейности по извършване на текущо наблюдение за преценка за изпълнението на поставените цели на плановете за финансово оздравяване, за които е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, след получаване на докладите от кметовете. *През одитирания период няма случаи на преустановяване отпускането на заеми за изпълнение на плановете за финансово оздравяване.*²²⁵

6.1.5. По предложение на министъра на финансите, с акт на МС, на общините *може* да бъде отпусната допълнителна субсидия от ЦБ за погасяване на заемите по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²²⁶ Общинският съвет, след съгласуване с министъра на финансите, *може* да предложи предсрочно прекратяване на процедура за финансово оздравяване, в случай че общината излезе от състояние на финансово затруднение.²²⁷ През одитирания период не е отпускана допълнителна субсидия от ЦБ²²⁸ и няма постъпили предложения от кметовете на общини за предсрочно прекратяване на процедура за финансово оздравяване.²²⁹

*Спазени са изискванията на чл. 130з, ал. 1 и чл. 130и от ЗПФ.*²³⁰ *Не са инициирани действия относно прилагането на чл. чл. 130к и 130л от ЗПФ.*²³¹

6.2. Основни изисквания на ЗПФ за текущо наблюдение и отчитане на КФП

В изпълнение на изискванията на ЗПФ²³² за включените в системата за електронни бюджетни разплащания бюджети, сметки за средства от ЕС и сметки за чужди средства от МФ са определени лимити за плащания.²³³ През 2024 г. не са предприемани мерки от страна на МФ за коригиране на месечните лимити за плащания или за отлагане залагането на лимити в частта на утвърдените средства за нелихвените разходи и трансфери при

²¹⁹ https://www.minfin.bg/upload/58160/municipal-analysis-of-negative-trends%2731+12+2023_site.pdf, стр. 6

²²⁰ <http://www.minfin.bg/bg/810> Анализ IV тримес. на 2023 г.; Одитно доказателство № 19, т. 11

²²¹ чл. 130з, ал. 1 от ЗПФ

²²² заповед ЗМФ № 1252 от 27.12.2019 г. на министъра на финансите

²²³ чл. 130и от ЗПФ

²²⁴ Одитно доказателство № 19, т. 11

²²⁵ Одитно доказателство № 19, т. 12

²²⁶ чл. 130 к от ЗПФ

²²⁷ чл. 130 л от ЗПФ

²²⁸ Одитно доказателство № 19, т. 14

²²⁹ Одитно доказателство № 19, т. 13

²³⁰ Одитно доказателство № 19, т. 11 и т. 12

²³¹ Одитно доказателство № 19, т. 13 и т. 14

²³² чл. 132 от ЗПФ

²³³ Одитно доказателство № 13, т. 2

влошаване на текущите оценки спрямо годишните разчети, в съответствие с чл. 132, ал. 4 от ЗПФ.²³⁴

На интернет страницата на МФ са публикувани указания на министъра на финансите относно съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2024 г.²³⁵ Дадени са и указания за подготовка на информацията и отчетите по чл. 133 от ЗПФ относно изготвянето и представянето през 2024 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства; изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства на бюджетните организации и на оборотните им ведомости към 31.03.2024 г., 30.06.2024 г., 30.09.2024 г., както и относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишни отчети за касово изпълнение на бюджета, оборотни ведомости и друга информация.²³⁶

През одитирания период не е възниквала необходимост от предприемане на мерки по чл. 132, ал. 4 от ЗПФ. Издадени са указания в съответствие с чл. 133, ал. 5 от ЗПФ.

6.3. Изпълнение на административно-наказателни разпоредби по ЗПФ

Съгласно чл. 173 от ЗПФ за неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, виновното длъжностно лице се наказва с глоба.

Финансовите инспектори на АДФИ са оправомощени²³⁷ да съставят актове за установяване на административно нарушение²³⁸ при осъществяване на инспекционната си дейност, а на директора и заместник-директора на АДФИ са предоставени права на наказващ орган, включително да издават наказателни постановления по образуванияте административно наказателни преписки.²³⁹ През одитирания период от органите на АДФИ, във връзка с установени нарушения на ЗПФ,²⁴⁰ са съставяни актове за административни нарушения и са издавани наказателни постановления.

През 2024 г. са съставени 126 бр. актове за установяване на административни нарушения на ЗПФ,²⁴¹ като по тях са издадени 55 бр. наказателни постановления и 15 бр. споразумения за приключване на административнонаказателните производства. През 2024 г. административнонаказващият орган се е произнасял и по съставени актове за установяване на административни нарушения на ЗПФ за периода 01.07.2023 г. до 31.12.2023 г., като по тях през одитирания период са издадени 35 бр. наказателни постановления и 17 бр. споразумения. Сключените споразумения имат последиците на влезли в сила наказателни постановления.²⁴²

Въведени са контролни механизми за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

²³⁴ Одитно доказателство № 13, т. 15

²³⁵ <https://www.minfin.bg/bg/1659>; ДР № 2/13.02.2024 г.

²³⁶ Одитно доказателство № 13, т. 18; <https://www.minfin.bg/bg/1651>

²³⁷ Заповеди № ЗМФ-676/05.08.2022 г., ЗМФ 457/21.06.2023 г. и ЗМФ-150/20.02.2025 г.;

²³⁸ по чл. 173, чл. 173а и чл. 173б от ЗПФ

²³⁹ Одитно доказателство № 17, т. 1

²⁴⁰ чл. 128 и др. от ЗПФ

²⁴¹ чл. 126; чл. 128, ал. 1; чл. 128, ал. 2; чл. 128, ал. 4; чл. 32, ал. 1, чл. 88 от ЗПФ

²⁴² Одитно доказателство № 17, т. 2

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на ДБ на РБ за 2024 г. е в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Представен е в Сметната палата в законоустановения срок.

През 2024 г. се наблюдава увеличение на отчетените приходи и разходи в сравнение с 2023 г. Реализираното бюджетно салдо в периода 2022-2024 г. е отрицателно.

Приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2024 г.

Изпълнението на планираните със ЗДБРБ за 2024 г. *Приходи, помощи и дарения* е 100,3 на сто. Изпълнението при Данъчните приходи е 99,9 на сто, а при неданъчните – 102,6 на сто. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,2 на сто от *Приходите, помощите и даренията* по ДБ за 2024 г.

Отразените в ОИДБРБ за 2024 г. *Разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС* представляват 97,1 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2024 г.

Бюджетното салдо по ДБ за 2024 г. е отрицателно и е с 1 606 590,7 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2024 г.

Установено е превишение на отчетените суми на *максималния размер на новите задължения за разходи* от четири²⁴³ ПРБ, с което не е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина. Не е установено превишение на отчетените суми на *максималните ангажименти за разходи* спрямо уточнения план.

Не е установено превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план.

В съответствие с приетите ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, по реда на чл. 109 от ЗПФ, за сметка на ЦБ за произтичащите промени по ЦБ са издадени заповеди от министъра на финансите. Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ са в съответствие с изискванията на нормативните актове и в частично съответствие с вътрешните правила.

Реализиран е дефицит по КФП за 2024 г. в размер на (-6 163 640,1) хил. лв. Отчетени са със 7,4 на сто повече *Приходи, помощи и дарения* и със 7,6 на сто повече *Разходи и вноска за бюджета на ЕС* спрямо предходната година.²⁴⁴

Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Въведени са и функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на ДБ.

²⁴³ МФ, МО, МРРБ и КРС

²⁴⁴ Одитно доказателство № 2, Приложение 2

Част пета

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

С Писмо № 50-01-79 от 27.08.2025 г. от Дирекция „Държавно съкровище“ е предоставено становище относно съгласуване на факти и обстоятелства с одитираната организация. Проектът на факти, обстоятелства и констатации е съгласуван, като са дадени бележки, свързани с прецизиране на текстове в проекта на констатации, които са приети и са отразени в проекта на одитен доклад.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 20 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.

Настоящият одитен доклад е приет на основание, чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 362 от 15.10.2025 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Димитър Главчев)

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200725

№	Приложение	Брой стр.
1	Списък на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г.	3
2	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. приходи, помощи и дарения	1
3	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноски в общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране	2

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200725**

№	Одитни доказателства	Брой стр.
1.	Писмо вх. № 50-01-79 от 11.06.2025 г., изх. № 50-01-79 от 05.06.2025 г. от дирекция ЧРАО, Справка за ръководните длъжностни лица в МФ през 2024 г.; функц. и дл. х-ристики; ВП за организацията на електронния и хартиения документооборот и контрола по изпълнението на задачите в МФ; Заповеди за оправомощаване и определяне на функциите на заместник-министрите на финансите за периода 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. и др.	4+ 1 CD
2.	Писмо вх. № 50-01-91 от 30.06.2025 г., изх. № 04-01-114#1 от 30.06.2025 г. за представен в СП отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2024 г.; Писмо вх. № 04-01-114#2/28.08.2025 г.	3+ 2 CD
3.	Писмо вх. № 50-01-52 от 12.03.2025 г., изх. № 04-01-65 от 12.03.2025 г. за представен отчет за касовото изпълнение на ЦБ към 31.12.2024 г.; утвърден ЦБ за 2024 г.	21+ 2 CD
4.	Писмо вх. № 50-01-79 от 04.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 30.07.2025 г. от дирекция ДС (дефицит ДУ)	3
5.1	Писмо вх. № 50-01-79 от 25.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 24.07.2025 г. от дирекция Бюджет (други данъци)	1
5.2	Писмо вх. № 50-01-79 от 24.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция НФ (получени трансфери от ЕС)	3
6.1	Писмо вх. № 50-01-79 от 18.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ДД (разходи за лихви)	1
6.2	Писмо вх. № 50-01-79 от 06.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 05.06.2025 г. от дирекция ДП (приходи)	9
6.3	Писмо вх. № 50-01-79 от 22.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ДС (трансфери; доп. показатели и подпоказатели)	9+ 1 CD
6.4	Писмо вх. № 50-01-79 от 24.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ЕВП, (вноска ЕС)	2
6.5	Писмо вх. № 50-01-79 от 24.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция СПИКИДУК (капиталови разходи/трансфери)	2
6.6	Писмо вх. № 50-01-79 от 25.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ФО (промени по бюджета на общините)	7
6.7	Писмо вх. № 50-01-79 от 08.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 07.08.2025 г. от дирекция ДС (неданъчни приходи); писмо вх. № 50-01-79 от 08.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 07.08.2025 г. от дирекция „Бюджет“ (други неданъчни)	8
7.	Планирани и утвърдени разходи за персонал и отчетени разходи по ПРБ за 2024 г.	5
8.	Писмо вх. № 50-01-79 от 12.06.2025 г., изх. 50-01-79 от 05.06.2025 г., от дирекция ФО (ВП; указания, справка субсидии и др.)	5+ 1 CD
9.	Писмо вх. № 50-01-79 от 29.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ДР (разходи от ПРБ за персонал, текущи трансфери, капиталови разходи)	28+ 1 CD
9.1	Писмо вх. № 50-01-79 от 19.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.08.2025 г. от дирекция ДС отчетени приложение т. 55 към ОИДБРБ	2+ 1 CD
10.	Писмо изх. № 50-01-79 от 18.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. от дирекция ДР (указания, стандарти, методологии и прогнози,	4+ 1 CD

№	Одитни доказателства	Брой стр.
	изготвени от МФ; писма до ПРБ по контролна процедура за максимални размери)	
11.1	Писмо вх. № 50-01-79 от 10.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 07.07.2025 г. от дирекция ДР (промени чл. 109 и чл. 110 от ЗПФ; заповеди)	4+ 2 CD
11.2	Писмо вх. № 50-01-79 от 06.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 05.06.2025 г. от дирекция ДП (данъчни и неданъчни приходи); Писмо вх. № 50-01-79 от 06.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 30.07.2025 г. от дирекция ДР (чл. 109 от ЗПФ)	2+ 1 CD
11.3	Писмо вх. № 50-01-79 от 01.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 30.07.2025 г. от дирекция ФО (промени чл. 109 от ЗПФ)	4+ 1 CD
12.	Писмо вх. № 50-01-79 от 21.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 17.07.2025 г. от дирекция ЕВП (основни макроикономически показатели)	11
13.	Писмо изх. № 50-01-79 от 22.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. от дирекция ДС (указания, стандарти, методология и прогнози, изготвени от МФ; справка лимити по ПРБ; дефицит ДУ; резерв непредвидени и/или неотложни разходи)	8+ 1 CD
14.1	Писмо изх. № 50-01-79 от 21.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. от дирекция ДД относно информация за размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ за 2024 г.	1
14.2	Писмо изх. № 50-01-79 от 11.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 06.08.2025 г. от дирекция ДД (Стратегия)	2
15.	Планирани и утвърдени тавани на разходите и отчетени разходи от ПРБ за 2024 г.	5
16.1	Писмо изх. № 50-01-79 от 23.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 30.07.2025 г. от дирекция „Бюджет“ (указания)	2
16.2	Писмо изх. № 50-01-79 от 23.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. от дирекция „Бюджет“ (указания, стандарти, методология и прогнози, изготвени от МФ; справки становища чл. 32 от УПМСНА)	4+ 1 CD
16.3	Писмо изх. № 50-01-79 от 11.08.2025 г., изх. № 50-01-79 от 06.08.2025 г. от дирекция „Бюджет“ (СБП, законопроект, АСБП)	3
17.	Писмо изх. № 50-01-79 от 22.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. от дирекция ДС (АДФИ)	5+ 1 CD
18.	Писмо изх. № 50-01-79 от 12.06.2025 г., изх. № 50-01-79 от 05.06.2025 г. от дирекция ДР (справки; списък длъжностни лица; вътрешни правила и др.)	11+ 1 CD
19.	Писмо вх. № 50-01-79 от 22.07.2025 г., изх. № 50-01-79 от 15.07.2025 г. с информация от дирекция ФО (указания и писма, протокол НСОРБ; списък общини с финансови затруднения; писма и др.)	10+ 1 CD
20.	Писмо вх. № 50-01-79 от 09.06.2025 г., изх. № 50-01-79 от 05.06.2025 г. от дирекция ДС (ВП; списък длъжностни лица и др.)	7+ 2 CD

Списък

на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на ДБ на РБългария за периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г.

1. Закон за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2024 г., обн., ДВ, бр. 108 от 30.12.2023 г., в сила от 01.01.2024 г.; Закон за изменение (ЗИ) на ЗДБРБ за 2024 г., обн. ДВ, бр. 38 от 30.04.2024 г., в сила от деня на обнародването; ЗИ и доп. на ЗДБРБ за 2024 г., обн. ДВ, бр. 67 от 09.08.2024 г., в сила от деня на обнародването; ЗИ обн. ДВ, бр. 83 от 01.10.2024 г., в сила от деня на обнародването
2. Закон за Сметната палата, обн., ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г., посл. изм., ред. ДВ, бр. 84 от 06.10.2023 г., в сила от 06.10.2023 г., изм. и доп., бр. 29 от 02.04.2024 г.
3. Закон за публичните финанси, обн., ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм., бр. 98 от 17.11.2020 г., в сила от 17.11.2020 г.
4. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г., посл. изм., бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.
5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, обн., ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г., посл. изм. и доп., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 01.01.2020 г., изм., бр. 79 от 17.09.2024 г.
6. ПМС № 13 от 29.01.2024 г. за изпълнението на ДБРБ за 2024 г., обн., ДВ, бр. 10 от 02.02.2024 г., в сила от 01.01.2024 г., изм., бр. 27 от 29.03.2024 г., в сила от 27.03.2024 г., изм. и доп., бр. 34 от 16.04.2024 г., в сила от 12.04.2024 г., доп., бр. 102 от 03.12.2024 г., в сила от 03.12.2024 г.
7. РМС № 70 от 27.01.2023 г. за бюджетната процедура за 2024 г.
8. РМС № 346 от 05.05.2023 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 г.
9. РМС № 348 от 05.05.2023 г. за одобряване на средносрочната бюджетна прогноза (СБП) за периода 2024-2026 г.
10. РМС № 830 от 24.11.2023 г. за одобряване на законопроект за ДБРБ за 2024 г. и материалите към него
11. РМС № 847 от 28.11.2023 г. за изменение и допълнение на РМС № 346 от 2023 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 г.
12. Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2024 г. (Приложение № 1 към чл. 53, т. 1 от ЗДБРБ)
13. РМС № 16 от 12.01.2024 г. за одобряване на промени в Актуализираната СБП за периода 2024-2026 г., одобрена с РМС № 830 от 2023 г.
14. Единна бюджетна класификация за 2024 г., утвърдена съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за публичните финанси
15. БЮ №1/10.03.2023 г. Указания за подготовката и представянето на бюджетните прогнози на ПРБ за периода 2024-2026 г.
16. БЮ № 4/01.09.2023 г. Указания за подготовката и представянето на проектобюджетите на ПРБ за 2024 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2025 г. и 2026 г.
17. ДР № 1 от 13.02.2024 г. Указания за изпълнението на ДБ и на сметките за средства от ЕС за 2024 г.
18. ДР №2 от 13.02.2024 г. Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в МФ на заявките за лимити за плащания през 2024 г.
19. ДДС № 1 от 30.01.2024 г. Указания на МФ относно изготвянето и представянето през 2024 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от ЕС и на сметките за чужди средства

20. ДДС № 02 от 26.03.2024 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 31.03.2024 г. на бюджетните организации

21. ДДС № 4 от 25.06.2024 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.06.2024 г. на бюджетните организации

22. ДДС № 5 от 25.09.2024 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.09.2024 г. на бюджетните организации

23. ДДС № 06 от 03.12.2024 г., относно годишното приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2024 г.

24. ДДС № 7 от 16.12.2024 г., относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2024 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2024 г. на бюджетните организации

25. Устройствен правилник на МФ, приет с ПМС № 353 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г., посл. изм., ред. ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г., в сила от 1.01.2024 г., изм., бр. 29 от 2.04.2024 г., в сила от 1.04.2024 г., изм. и доп., бр. 49 от 11.06.2024 г., в сила от 11.06.2024 г., бр. 64 от 30.07.2024 г., в сила от 01.08.2024 г.

26. Вътрешни правила за организацията на електронния и хартиения документооборот и контрола по изпълнение на задачите в МФ, утвърдени със З-д № ЗМФ-1207 от 20.12.2023 г. (отм.), З-д № ЗМФ-1080 от 02.08.2024 г. (отм.), З-д № ЗМФ-1460 от 21.10.2024 г.

27. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със З-д № ЗМФ- 572 от 16.08.2023 г.

28. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при касовото изпълнение на централния и държавния бюджет, утвърдени със З-д № ЗМФ-571 от 16.08.2023 г. (отм.), З-д № ЗМФ-698 от 30.05.2024 г.

29. Вътрешни правила на дирекция „Държавни разходи“ за процедурите при осъществяване на проверки и контрол при определяне на лимити за плащания, централизирано разплащане на данъци и осигурителни вноски и нареждане за превод на субсидия/трансфер в СЕБРА или за плащане от ЦБ., утв. със З-д № ЗМФ-791 от 03.10.2023 г.

30. Вътрешни правила за управление на потребителските права в Информационната система на общините, Информационната система за управление на държавното съкровище и Централния регистър за общинския дълг, утвърдени със З-д № ЗМФ-468 от 26.06.2023 г. (отм.), З-д № ЗМФ-1132 от 16.08.2024 г.

31. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“ относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утвърдени със З-д № ЗМФ № 492 от 20.07.2020 г.

32. Вътрешни правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях, утвърдени със З-д № ЗМФ-124 от 07.02.2019 г.

33. Вътрешни правила за входяща и изходяща информация за изпълнението на бюджета на ПРБ по ДБ, НОИ, НЗОК, БНТ, БНР, БТА и др. бюджетни организации, ЮЛНЦ и нефинансови предприятия, получатели на субсидии и др. текущи трансфери и на капиталови трансфери от ЦБ, и на сметките за средства от ЕС и средствата по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС, утвърдени със З-д № ЗМФ-40 от 18.01.2017 г.

34. Вътрешни правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвяни от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32,

ал. 1 от УПМСНА, чиито вносител са други министри, съгласно приложението, утвърдени със З-д № ЗМФ-670/2022 г.

35. Правила за почтеност в МФ, утвърдени със З-д № ЗМФ-376 от 09.06.2020 г.

36. Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ, утв. със З-д на министъра № ЗМФ-1065 от 09.11.2017 г.

37. Функционални и длъжностни характеристики

38. Контролни процедури, контролни листа, списъци на длъжностни лица за извършване на контролни дейности и др.

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. приходи, помощи и дарения**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2024 г.	Отчет ДБ 2024 г.	Разлика	Изпълнение %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
1.	ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	43 406 519,7	43 541 944,0	135 424,3	100,3%
1.	Данъчни приходи	38 616 002,0	38 563 265,9	-52 736,1	99,9%
1.1.	Корпоративен данък	5 816 000,0	5 219 350,2	-596 649,8	89,7%
1.2.	Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица	114 000,0	126 260,6	12 260,6	110,8%
1.3.	Данъци върху доходите на физически лица	6 905 000,0	7 153 400,7	248 400,7	103,6%
1.4.	Данък върху добавената стойност	18 626 102,0	18 539 842,1	-86 259,9	99,5%
1.5.	Акцизи	6 445 000,0	6 904 729,0	459 729,0	107,1%
1.6.	Данък върху застрахователните премии	63 000,0	70 584,9	7 584,9	112,0%
1.7.	Мита и митнически такси	370 000,0	338 989,0	-31 011,0	91,6%
1.8.	Други данъци	276 900,0	210 109,4	-66 790,6	75,9%
2.	Неданъчни приходи	4 790 017,7	4 913 824,3	123 806,6	102,6%
3.	Помощи и дарения	500,0	64 853,8	64 353,8	x

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2024 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноски в
общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2024 г.	Отчет ДБ 2024 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
II.	РАЗХОДИ	23 659 736,9	20 326 113,3	-3 333 623,6	85,9%
1.	Текущи разходи	20 092 397,2	18 632 351,6	-1 460 045,6	92,7%
	в т.ч.:				
1.1.	Персонал	9 773 008,9	9 853 658,9	80 650,0	100,8%
1.2.	Субсидии и други текущи трансфери	1 948 819,6	2 382 398,9	433 579,3	122,2%
1.2.1.	Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия	1 763 205,2	2 174 171,4	410 966,2	123,3%
1.2.2.	Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел	180 821,2	205 533,1	24 711,9	113,7%
1.2.3.	Субсидии и други текущи трансфери за финансови институции	4 793,2	2 694,4	-2 098,8	56,2%
1.3.	Лихви	966 835,0	953 361,7	-13 473,3	98,6%
1.4.	Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 650 245,4	1 717 404,9	-932 840,5	64,8%
2.	Капиталови разходи	3 377 155,8	1 649 894,3	-1 727 261,5	48,9%
2.1.	Придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт	3 361 275,8	1 305 036,7	-2 056 239,1	38,8%
2.2.	Капиталови трансфери	15 880,0	344 857,6	328 977,6	2171,6%
3.	Прираст на държавния резерв (нето)	31 275,1	15 369,7	-15 905,4	49,1%
4.	Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	27 508,8	28 497,7	988,9	103,6%
5.	Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	131 400,0	х	х	х
5.1.	По централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	130 000,0	Одобрените разходи по държавния бюджет за 2024 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 9 770,0 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са одобрени средства в размер на 122 276,0 хил. лв.		
5.2.	По бюджета на съдебната власт	900,0	х		
5.3.	По бюджета на Народното събрание	500,0	х		
III.	БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ), НЕТО	25 508 142,5	28 049 522,8	2 541 380,3	110,0%
1.	Предоставени трансфери за:	25 521 542,5	28 335 653,1	2 814 110,6	111,0%
	в т.ч.:				
1.1.	Общините	7 872 497,4	10 812 979,7	2 940 482,3	137,4%
	от тях:				
1.1.1.	- от централния бюджет	х	9 201 318,5	х	х

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2024 г.	Отчет ДБ 2024 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
	в т.ч.:				
	- за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по чл. 1, ал. 2, т. 5.1. от ЗДБРБ за 2024 г., в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	x	122 276,0	x	x
	- на основание чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси във връзка с чл. 1, ал. 5 от ЗДБРБ за 2024 г.	x	203 139,3	x	x
1.1.2.	- от министерства	x	1 611 661,2	x	x
1.2.	Държавното обществено осигуряване	11 459 581,8	11 502 157,5	42 575,7	100,4%
1.2.1.	- от централния бюджет	x	11 501 989,1	x	x
	- на основание чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси във връзка с чл. 1, ал. 5 от ЗДБРБ за 2024 г.	x	11 174,3	x	x
1.2.2.	- от министерства	x	168,4	x	x
1.3.	Националната здравноосигурителна каса	3 257 477,3	3 306 853,4	49 376,1	101,5%
1.3.1.	- от централния бюджет	x	3 091 953,4	x	x
	- на основание чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси във връзка с чл. 1, ал. 5 от ЗДБРБ за 2024 г.	x	7 285,1	x	x
1.3.2.	- от министерства	x	214 900,0	x	x
1.3.2.1.	- от Министерството на здравеопазването	178 766,9	214 900,0	36 133,1	120,2%
1.4.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	1 008 054,6	621 590,4	-386 464,2	61,7%
1.5.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	456 301,7	280 000,0	-176 301,7	61,4%
2.	Получени трансфери от:	13 400,0	299 721,7	286 321,7	2236,7%
	в т. ч.:				
2.1.	Държавното обществено осигуряване	7 400,0	9 220,5	1 820,5	124,6%
2.1.1.	- за Министерството на труда и социалната политика	4 000,0	3 629,1	-370,9	90,7%
2.1.2.	- за Министерството на транспорта и съобщенията	250,0	17,9	-232,1	7,2%
2.1.3.	- за Министерството на здравеопазването	3 150,0	3 150,0	0,0	100,0%
2.1.4.	- за Министерството на отбраната	x	2 423,4	x	x
2.2.	Националната здравноосигурителна каса:	x	191 160,2	x	x
2.2.1.	- за Министерството на отбраната	x	156 244,4	x	x
2.2.2.	- за Министерството на вътрешните работи	x	25 829,6	x	x
2.2.3.	- за Министерството на транспорта и съобщенията	x	9 086,3	x	x

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2024 г.	Отчет ДБ 2024 г.	Разлика	Изпълнение, %
к. 1	к. 2	к. 3	к. 4	к. 5 = к. 4 - к. 3	к. 6 = к. 4 / к. 3
2.3.	Възстановени субсидии/ трансфери за централния бюджет от общините	х	32 374,5	х	х
3.	Временни безлихвени заеми от/за централния бюджет (нето)	х	-13 591,5	х	х
IV.	ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	2 271 071,7	1 592 148,6	-678 923,1	70,1%
ОБЩО (II+III+IV)		51 438 951,1	49 967 784,7	-1 471 166,4	97,1%
V.	БЮДЖЕТНО САЛДО (I-II-III-IV)	-8 032 431,4	-6 425 840,7	1 606 590,7	80,0%
VI.	ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО	8 032 431,4	6 425 840,7	-1 606 590,7	80,0%

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

по отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет (ДБ) на Република България (РБ) за 2024 г.

Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите (МФ) на изготвянето, структурата, съдържанието, текущото наблюдение и представянето на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2024 г., както и състоянието на системите за финансово управление и контрол при тези процеси:

1. В съответствие с чл. 138, ал. 1 от ЗПФ, министърът на финансите е изготвил отчет за изпълнението на ДБ на РБ за 2024 г. по показателите, по които е приет, отчет на консолидираната фискална програма въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) и отчет на централния бюджет. Отчетът за изпълнение на ДБ на РБ за 2024 г. (ОИДБРБ) е структуриран съгласно изискванията на ЗДБРБ за 2024 г.

2. Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне на ОИДБРБ за 2024 г. Представянето на ОИДБРБ за 2024 г. в Сметната палата е извършено в срока, определен в чл. 138, ал. 2 от ЗПФ.

3. Установено е съответствие със ЗДБРБ за 2024 г. на показателите по приходите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането по отчета за изпълнението на ДБ за 2024 г.

3.1. Приходите, помощите и даренията по отчета на ДБ за 2024 г. са в размер на 43 541 944,0 хил. лв. и са със 135 424,3 хил. лв. повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2024 г. Приходите, помощите и даренията са отчетени вярно и точно по показателите, по които са приети.

3.2. В отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2024 г. са отразени разходи в размер на 20 326 113,3 хил. лв., които са с 3 333 623,6 хил. лв. по-малко от планираните със ЗДБРБ за 2024 г.

3.3. Бюджетното салдо е отрицателно в размер на (-6 425 840,7) хил. лв., и е по-малко с 1 606 590,7 хил. лв. спрямо планираното със ЗДБРБ за 2024 г.

4. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за бюджетната година, вкл. от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В отчета за изпълнението на ДБ за 2024 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 6 425 840,7 хил. лв.

5. Не е установено превишение на отчетените суми на максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината спрямо уточнения план. Установено е превишение на отчетените суми на максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината, от четири ПРБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.

6. През одитирания период в МФ са действали вътрешни правила, с които е осъществявано текущо наблюдение на изпълнението на ДБ, както и при изготвянето и представянето му. Контролните дейности, осъществени от компетентните дирекции при изпълнението на ДБ, са документирани с образци, приложение към вътрешните правила. Прилаганите процедури в МФ за текущото наблюдение са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

7. Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите.

Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 362 от 15.10.2025 г. (Протокол № 39).